

MAGYAR LAPOK

* 3 Le

Taxa postală plătită și aprobată de Dir. Gen. P.

Nagys. irat.

1-2.

BU.

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 220 (1366) szám * Kedd, 1936 szeptember 29

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

A világ minden pénze új értékelés alá esik

A francia frank értéksökkentésének óriási kihatásai. Svájc is feladta az eddigi pénzalapot. — A végleg védekező Hollandia is megy utána

A francia képviselőház pénzügyi bizottsága már elfogadta a nagy pénzügyi reformot

A francia frank aláértékeléséről szombaton közzétett híradás megmozgatta az egész világot. Az amerikai, az angol és a francia kormányok közös állásfoglalása legfőképpen az tette nyilvánvalóvá, hogy a három nagyhatalom, melynek együttvéve a föld legtöbb aranya a birtokában van, a pénzt ettől az aranyértéktől függetlenné teszi. Anglia még 1931-ben kimondotta az aranyalapról való letérést, Amerika pár hónap múlva nyomom követte, s az arany értéke mellett csak a harmadik legnagyobb aranytulajdonos: Franciaország tartott ki. Most az aláértékelés azt jelenti, hogy ő is igazodik a más két nagyhatalom értékszábhalyozásához.

Ezzel Franciaország pénze is megszabadul az arany terhéől, könnyebb lesz, tehát ezzel az olcsóbb pénzzel termelvéen, a világpiacra is Anglia és Amerika termelésével egyenlő színvonalon lehet az árszabása. Viszont átmenetileg hátrány az, hogy az alá-

értékelt frank felgyűjtőinek káruk lesz mindaddig, míg a megélénkülő termelés vissza nem téríti pénzüket elvesztett értékét a megnövekedő forgalomban. Másrészt attól is lehet tartani, hogy az árutulajdonosoknak az aláhulló pénzérték pótlására fölemelik az árakat, s ezt az áremelkedést a bérből és fixfizetésből élők fogják megszenvedni.

A pénzkülönbség miatti világpiaci vi-szály azonban kétségtelenül tárgyaltanná válik. Az egész világ termelése a munka-értékű árak szintje felé fog haladni, s az arany helyett az veszi át a világpiacra a diktálást, hogy ki tud jobban dolgozni. Ebből még sok áldás bontakozhat ki, ha a népek egyébként föl hagyják az egymás elleni elzárkózásukból. De a munka áralakító világszerepe ennek az elzárkózásnak a feloldását is sietteti.

Ujabb híreink a nagyjelentőségű világ-eseményről a következők:

Svájc és Hollandia követi a párizsi elhatározást

Anglia és Amerika tovább is megy a pénzérték csökkentésében?

Genfből jelentik: A zürichi és genfi bankok szombaton a korai zárlatra való hivatkozással, a délelőtti órákban megtagadták nagyobbösszegű külföldi pénz kiadását. Később hivatalos közlemény jelent meg, mely tudtul adta, hogy hétfőn reggelre a svájci kormány kiadja a deviza és arany kivitelt letiltására a rendeletét. A tőzsdét is szombattól kezdve további rendelkezésig zárva tartják.

Hágából jelentik: Vasárnapra virradó éjszaka a holland kormány rendkívüli minisztertanácsra ült össze, hogy a frank és a svájci frank leértékelésének következményeit levonja és a rendkívüli nyomás alatt, amely most már az aranyalaphoz egyedül ragaszkodó hollandi pénzpiacra nehezedett, a holland forint leértékelését elvben elhatározza.

A hajnali órákig tartó drámai lefolyásu minisztertanács után a kormány azonnali hatállyal elrendeli az aranykivitel tilalmát, ami gyakorlatban annyit jelent, hogy néhány napon belül bevezetik a devizakényszer-gazdálkodást. Mindez pedig együtt jár a holland forint természetes árfolyam-csökkenésével a külföldi piacokon.

A hollandi kormány bevárja a forint árfolyamának természetes kialakulását, valamint a francia és a svájci kormányok elhatározását, csak azután fogja a hollandi forint értéksökkentésének mértékét meghatározni. Szombaton még körülbelül 16 millió forint értékű aranyrudat indítottak Hollandiából Newyorkba és a pénzpiac nem volt elkészülve a kormány

hirtelen intézkedésére, mert Colijn miniszterelnök még szombat délután az amszterdami Telegraaf című lapban kijelentette, hogy Hollandia, tekintet nélkül más államok aranypolitikájára, kitart az aranystandard mellett és ettől a jövőben sem lesz hajlandó eltérni.

Az éjszakai minisztertanács határozata tehát a teljes meglepetés erejével hatott.

A holland kormány röviddel éjjel után hivatalos közleményt adott ki, amely a következőképpen hangzik:

Annak megakadályozására, hogy kényserüljünk az aranyalapot elhagyni, még pedig a Holland Bank aranykészletének olyan csökkenése után, amelyért a kormány nem vállalhat felelősséget, a kormány a Holland Bank felfogásával teljes összhangban elhatározta, hogy szeptember 22-től kezdve megtiltja az aranykivitelt, amennyiben ez a kivi-

Párizsban az árak még nem mozdultak

A pénzügyminiszter a képviselőház bizottságában nagy beszédet mondott. — Blum miniszterelnök a sajtónak nyilatkozott

Párizsból jelentik: A leértékelt frank első vasárnapja a szokottnál is nyugodtabban telt el. A mozik, kávéházak zsufoltak, kevesebb a sétáló az utcákon, de ez nem a devalváció, hanem a hirtelen beköszöntött hideg eső miatt van. Az árak meg

tel nem a Holland Bank hivatalos engedélyével történik. Hasonlóképpen zárva marad hétfőn, szeptember 28-án és kedden, 29-én az értéktőzsde.

Nagy izgalom Newyorkban. Félnek az orosz állami bank ellenhuzásától.

Newyorkból jelentik: A Wall Street körében a hangulat még mindig rendkívül izgatott. Morgenthau kincstári államtitkár nyilatkozatai nem nyugtatták meg a kedélyeket, sőt az államtitkárnak az a kijelentése, hogy az orosz állami szovjetbank nagy erőfeszítéseket tett, hogy megkontreminalja az angol fontot, még jobban fokozta az izgalmakat.

Alig ocsudott fel a Wall Street az egyik izgalomból, másik újabb szenzációs hír érkezett, amely a svájci frank aranyalapjának feladásáról szólt.

Az izgalom azután tetőfokára hágott, amikor megjöttek az első hírek, hogy Hollandia, az aranyblokk csoportjának utolsó tagja is, leértékeli valutáját.

A newyorki devizapiacra beszűntették a hivatalos forgalmat, az egyes bankok és bankcégek között azonban ugynevezett nem-hivatalos forgalom alakult ki. A francia frankban is létrejöttek üzletkötések és pedig 5 dollár körüli árfolyamon. Az utolsó hivatalos jegyzés 6.58 $\frac{1}{2}$ dollár volt. A Wall Street tehát mintegy 30 százalékos leértékelést vitt végbe.

A svájci frankban és hollandi forintban egyelőre nem mutatkozott ilyen új tájékozódás.

Párisból jelentik: Itt fontosnak tartják, hogy az angol és amerikai kormányok baráti támogatásával jött létre a frank aláértékelése. Eppen azért biztosak abban is, hogy se Newyork, se London a maga pénzértékét egyelőre nem szállítja alább az eddigi értékkülönbség fenntartására. Azonban

se az angol, se az amerikai kormány nem vállalt kötelezettséget arra, hogy később, előre nem látható események nyomára alatt nem fogja a dollár és font aranyértékét tovább is leszállítani.

Rooseveltnak felhatalmazása van, hogy 40 százalékkal szállítsa le a dollár aranyértékét, a font aranyértékére pedig egyáltalán nincs alsó határ szabva. A megállapodás a három kormány között tehát egyelőre csupán a legközelebbi jövőre, azokra a hetekre, esetleg hónapokra szól, melyek alatt a frank sorsa eldől.

A lengyel pénz is?

Varsóból jelentik: Beavatott lengyel körök kijelentése szerint a francia frank értékszállítása nem teszi szükségessé a lengyel valuta leértékelését. A miniszterek tegnap este összeült gazdasági bizottsága széjjeloszlott anélkül, hogy ebben a tárgyban végleges határozatot hozott volna. Általában azt hiszik Varsóban, hogy a francia kezdeményezés megerősíti a leértékelési irányzatot, amely gazdasági és kormánykörökben már az év eleje óta mutatkozik.

sem mozdultak! A délig nyitva tartott élelmiszerüzletekben talán még kisebb volt a forgalom, mint máskor. Az újságárusok előtt nagy a tolongás és a félóránként új kiadásokat áruló rikkancsok bombáuzleteket csinálnak. A fegyelmezett, minden idegesség-

től mentes közérdeklődés, délután a kamara épülete, a Palais Bourbon felé fordult, ahol félháromkor összeült a képviselőház pénzügyi bizottsága, hogy letárgyalja a kamara elé terjesztendő rövid devalvációs törvényjavaslatot.

Vincent Auriol pénzügyminiszter nagyobb beszédben megokolást adott arról, hogy miért szükséges az értékállandóságról szóló 1928-iki törvény megváltoztatása. Jelezte, hogy az új törvényjavaslat szerint a kormány később állapítja majd meg a pénzegység aranytartalmát.

Az új rendelkezések nem alkalmazhatók azokra a nemzetközi fizetési szerződésekre, amelyet aranyban kötöttek meg, még a törvény kihirdetése előtt.

Bejelentette a továbbiak során a pénzügyminiszter, hogy a munkabérek és fizetések, valamint a nyugdíjakat felülvizsgálják a létfenntartási mutatószám alakulásának

megfelelően. A kormány csökkenti majd az élelmiszerekre kivetett közvetett adót, hogy ezzel elkerülje az elsőrendű szükségleti cikkek árának emelkedését.

A francia népet a devalvációból semmi károsodás nem érheti, — fejezte be beszédét a miniszter. — A pénzügyi válság emeli és azokat versenyképessé teszi és ezáltal a francia export ismét visszanyerheti elvesztett helyét a világpiacra.

A nagy tetszéssel végighallgatott expozé után Blum miniszterelnök elhagyta a termet és átment a szociáldemokrata párt éppen akkor tartott értekezletére. A párt lelkesen üdvözölte a miniszterelnököt és határozati javaslatban fogadta el a pénzügyi válság tényét. A pénzügyi bizottság ülésével egyidejűleg összehívták a radikális párt összes vidéki szervezeteit, amelyek az egy-másután befutó hírek szerint elfogadják határozati javaslatukban a devalvációt.

Ugyanakkor a kormány megállapodott a szakszervezeti szövetség főtitkárával, Jouhaux-val, hogy munkabéregyeztető bizottságot létesítsenek és ezen az úton a sztrájkmozgalmakat sürgősen megszüntetik.

A szociálisták helyeslik a pénzügyi leszállítást. A kommunisták rosszalják, de megszavazzák.

Párizsból jelentik: A szociáldemokraták lapja, a *Peuple*, a kormány intézkedését megrésznek és egyben ügyesnek mondja. Biztosítva látja a jogos érdekeket és figyelmeztet, hogy a munkásoknak órködniük kell, nehogy néhány elégedetlen lerontsa a kormány helyes elgondolásának várható kedvező hatásait.

Bordeauxból jelentik: Thorez, a kommunisták párt főtitkára egy itteni gyűlésen nyilatkozott a frankérték leszállításáról. Következőket mondotta:

— Pártunk az aláértékelés ellensége volt és marad. A frank aláértékelése annyit jelent, mint a költségeknek a szegényekkel, munkásokkal és nyomorgókkal való megfizetése. Mégis a kormány mellett szavazunk, mert nem engedhetjük, hogy a néparevonal felbomoljon.

A kommunisták főlapja, a *Humanité*, a dolgozó lakosság létérdekei védelmére követeli és bírálja azt a politikát, mely az értékesökkenés küszöbéhez vezetett.

(A kommunistapárt a leértékelést azért is fogadja ízetlenül, mert az orosz szovjetállam pénzügyi gazdálkodása sok francia frankot is gyűjtött fel, ami most mind értékesökkenés alá kerül.)

Szülők és tantestületek a délutáni oktatás ellen. Timişoara. Saját tud. A tantestületek úgy, mint a szülők, mindenképpen érzik a délutáni oktatás tarthatatlanságát. A szülők körében hovatovább nagyobb lesz az a féltékenység, hogy ha más nem segít, a szülők sztrájkba fognak és nem küldik el délután gyermekeiket az iskolákba. Most aztán az iskolák igazgatói is összefogtak. Nevezetesen a középiskolák igazgatói, akik értekezletet tartottak és egyetértően rámutattak a délutáni oktatás hátrányaira. A város nagykereskedésű, a tanulók közül sokan meg sem kísérik, hogy a rövid déli szünet alatt hazamenjenek. Ellepik a parkokat s az utcákon elcsavarognak — ami semmiesetre nem válik javukra. Ugyanigy van ez az ugynevezett utazó diákokkal, akik szintén csatangolnak a déli szünetben. De az erkölcsi hátrányok mellett egészségi szempontok is tekintetbe jönnek. Az említett diákok hetenkint csak egyszer esznek napközben főtt ételt. A rendetlen táplálkozás következményei, ha nem is most, de később okvetlen mutatkoznak. Ez nem lehet a közoktatásügyi hatóságok célja. Memorandum készült, amelyet úgy az állami, mint pedig a felekezeti középiskolák igazgatói aláírtak. Evotianu tankerületi vezérfelügyelő ezt pártolólag terjesztette fel, úgy hogy remény van hamaros intézkedésre a délutáni oktatás eltörlését illetően.

Három nagyhatalom megkísérli, hogy közös erőfeszítéssel helyreállítsa a világ rendes gazdasági életét

Párizsból jelentik: Blum miniszterelnök vasárnap a saját és a pénzügyminiszter nevében a következő nyilatkozatot tette a sajtó képviselői előtt:

— Rendkívül fontos esemény, hogy a francia, az angol és amerikai kormány első ízben fordult közös elhatározással és közös közleménnyel a világ közvéleménye elé. E három nagyhatalom történetében most fordult először elő, hogy kormányaik közösen tudatják a világ közvéleményével ezt az elhatározásukat, hogy megkísérik közös erőfeszítéssel a világ normális gazdasági életének helyreállítását és a gazdasági béke megalapozását, amely a politikai béke legfőbb előfeltétele. A három nagyhatalom közös nyilatkozatának ez a legfőbb célja és értelme.

Ez a közös lépés egyúttal elsőrendű fontosságú politikai eseményt is jelent, mert a három nagyhatalom kormánya reméli, hogy a kezdeményezésükhöz valamennyi nemzet csatlakozik, amelynek igen üdvös hatása lesz a nemzetközi kapcsolatok kitértelésére.

A miniszterelnök azután cáfolta, hogy a három állam együttes nyilatkozata csak a pénzügyi művelés ravasz szépítése. Erről az újról a három nagyhatalom már június óta tárgyalt, kezdettől fogva tisztában volt, hogy csak nemzetközi alapon lehet megvalósítani olyan pénzügyi akciót, amely a népek közeli és a nemzetközi kapcsolatok kimélyítését szolgálja s ezzel együtt a békét is, amely kezdeményezésünknek végső célja.

Végül a miniszterelnök óvatosságot emelt az el-

len, hogy a leértékelést a spekuláció kihasználhassa, s hogy most a kiskereskedelmi árak emelkedni kezdenek. Ezzel szemben a kormány a fogyasztók érdekeit minden körülmények között meg fogja védeni.

A prefektusok az árdrágítók ellen. A katonai és rendőri csapatok főkészülése.

Párizsból jelentik: A prefektusok utasítást kaptak, hogy minden árdrágítási kísérletet akadályozzanak meg és szükség esetén az élelmiszerdrágítók azonnal tartóztassák le és állítsák bíróság elé. A hadügyminisztériumban lázas tanácskozások folynak, amelyeken Daladier nemzetvédelmi miniszter és Salengro belügyminiszter a párizsi csapatok parancsnokaival, a párizsi rendőrfőnökkel és a Sureté országos főfelügyelőjével megállapította mely intézkedéseket foganatosítsanak nem várt zavargások kitörésének esetére.

Megjelent a háborús regények legújabb remeke.

P. Markó Marcell O. F. M.

Szibérián át a kolostorig

195 oldalas könyv. Első oldalától az utolsóig lebilincselően érdekes.

Ara 60 lei és 10 iei portó

Kapható könyvosztályunknál

Guderna

Irtá: Ormos Gerő

Volt a mi kis városkánkban egy öreg kintornás: Guderna. Bozontos, szürke szakállt viselt s rozoga hangszert egy szijra akasztva hordta a hasán. Valahol a perifériákon lakott s minden reggel besántikált a városba. Muzsikálni. Megállott az udvaron, nekitámaszkodott a falnak, ráillesztette valamelyik lyukasított bádoglemezét hangszere s rázendített. Szívvel-lélekkel csinálta. Szinte úgy tűnt, nem az aprópénzért, amit rendszerint a gyerekek vittek oda neki, hanem azért, mert örömet akart szerezni az embereknek. Mindig mosolygott Berágt a fák bajsját, szemében valami furcsa tűz csillogott, odakacsintott a bámészkodó kolyéknak, néha nagyon gyorsan forgatta a masinát, máskor elbillentette fejét, lecsukta szemét s oly lassan, érzelmesen nyekergette a verkit, hogy maga is könnyezett bele.

Nyolc család lakott abban a házban. Ha Guderna jött s meghajolt a nyitott ajtó felé, mindenki mondott neki valamit.

Árpádné például azt mondta recsegve:

— Már megint itt var? Azt hiszem, maga nem is megy máshova, csak ide, miféle dolgot ez?

Guderna odamosolygott s hallgatott. Ár-

pádné kislánya ott állott már mellette, aprópénzt szorongatott maszatos markában s várta az alkalmat, hogy beledobhassa az öreg fekete szakmalkalapjába.

Lackáné csak a konyhában dűnyögött.

— Mindig egyformát, mindig egyformát... S kiszólt hangosan:

— Mikor hoz már valami újat?!

De Guderna erre is csak mosolygott. Mosolygott, forgatta a nótát és nézte a gyerekeket. Mert akkor már tizen is látogattak körülötte. Aztán lejárt a lemez, levette óvatosan, becsuszta a tokjába s másikat vett elő.

A gyerekek biztatgálták.

— Guderna bácsi, azt a kökényesit!

— Guderna bácsi, a csikósat!

És Guderna egyformán mosolygott. Előkolorta előbb a kökényesit, leforgatta szépen, aztán rátette a csikósat s egyre mosolygott. Annyi bölcsesség ragyogott ebben a mosolyban, ebben a hallgatásban, hogy az asszonyok is megsimogatták szép szóval.

— Jól van, Guderna bácsi...

— Igazán szép volt, Guderna bácsi...

Aztán kiküldték neki az aprópénzt s nem törődtek vele.

Guderna pedig elrendezkedett szépen a fal mellett, megigazgatta szerszámja sziját, megfogta a botját, meghajolt a lakások felé s in-

dult. A sok gyerek utána. Egyik jobbról, másik balról. Körül csipogták, szerették ezt a furcsa öregembert.

És így volt Guderna száz más házban is. Főképpen a külvárosi proletárházakban, a szegény gyerekek között. Ezeknek a Guderna hangszere volt a legnagyobb örömiük. Boldogságuk. Nem a kintornás koldust látták benne, hanem valami nagy, nagy urat, akinek muzsikája van s forgathatja azt a fényesre kopott verkit... Azt a csodát, amit ők sohase fognak forgatni.

Nehezen érett abban az évben a tavasz. Jöttek néha sugaras, ragyogó napok, de déliáiban mocskos felhők másztak a város fölé, futózáporok mosogatták az udvart s megint előbújt a nap. A szél pedig egyre nyihogott, rázta a kaput, befutott a lakásokba s megszökött hátul a kert fái között. És ez a bolondos időjárás járványos betegséget hozott magával. Elsőnek a Tombor-gyerekek estek bele, magas lázzal fekdtek, két orvos is járt náluk s vörös cédu lát szegelték az ajtóra. Isten ments a közelükbe menni! Be is zárkózt mindenk, bugyolálták, őrizgették a gyerekeiket, ám a betegség feltörte az ajtókat, megkereste az ablakok hasadékeit és sorba szedte a gyerekeket. Danyóéknál megbetegedett a legidősebb lány is, a Panka. Akkor tizennyolc éves volt és szép. Nagyon is szép.

Megalakult az új svéd kormány

(Stockholm). Hennsohn szocialista vezér koalíciós kormányt alakított. Az új kormány tizenegy tagja közül az igazságügyi, had-

ügyi, földművelésügyi és egy tárcanélküli miniszter agrárpárti, a többi mind szocialista demokrata.

A spanyol nemzeti csapatok érintkezésbe jutottak a toledo-i fellegvár védőivel

Cordobát felszabadították. — A madridi kormány szerint „számolni kell minden eshetőséggel”

Burgosból jelentik: Az itteni főhadiszállásról érkezett legújabb jelentések szerint a nemzeti csapatok vezérkara reméli, hogy a polgárháború most már rövidesen véget ér.

Francó tábornok seregének előőrsei Toledo elé érkeztek. A város határától alig egy kilométernyire elkeseredett harc kezdődött a várost megszállva tartó vörösekkel. A város fellegvárában (az alcazarban) lévő védőkkel a nemzeti csapatok rejtett uton érintkezést kaptak s ezek a védők várják a parancsot a kirohanásra.

A nemzeti csapatok vasárnap felszabadították Cordobát.

A nemzeti csapatok főparancsnoksága általános mozgósítást rendelt el, amely szerint minden 20-tól 24 éves férfit katonai szolgálatra köteles jelentkezni.

A madridi kormány vasárnap ugyancsak mozgósítást rendelt el és kiáltványban hívta fel a lakosságot „arra a hatalmas ellentámadásra”, amely győzelemre viszi a köztársaság lobogóját és megsemmisíti a felkelőket. A győzelembe vetett remény elhalványulását és a fegyelem meglazulását mutatja azonban a kiáltvány következő része: „Meg kell szervezni a főváros védelmét és számolni kell minden eshetőséggel.”

Toledót elfoglalták a nemzeti csapatok?

Párizsból jelentik: A lacorunai rádió közlése szerint a nemzeti csapatok elfoglalták Toledót. Hivatalosan még nem erősítették meg ezt a híradást. Csak annyit mondanak bizonyosnak, hogy

Jaque ezredes csapatai elfoglalták

a Toledo melletti Oleas del Rei nevű helységet s ezzel teljesen bekerítették a toledo-i vörös csapatokat.

A guadaramai fronton pedig a La Canada nevű kis városkát foglalták el a nemzeti csapatok. Hadművelési szempontból igen fontos hely ez a városka, mert a Burgos-Madrid közötti útvonal legmagasabb pontja.

Anarchisták kerültek miniszteri székbe Barcelonában.

Barcelonából jelentik: Vasárnap éjjel végre bekövetkezett a régóta tervezett katalán kormányváltás. A politikai mozgalmak történetében most fordult elő első ízben, hogy

Amióta minden ősszel és tavasszal rendszeres HELMITOL kurát folytatok, minden nap úgy érzem magam, mintha ujászülettem volna.

A HELMITOL-tabletták megtisztítják a hólyagot és a vese-utakat és szervezetének új frissességet adnak.

HELMITOL
TABLETTA „Bayer”

anarchisták miniszteri tárcákat kaptak. Az új katalán kormányban ugyanis a gazdasági, élelmezési és egészségügyi miniszteri tárcákat anarchisták nyerték el.

Felszabadult a toledo-i Alcazár!

A hős kadétok kitárt karokkal fogadták a felmentő nemzeti csapatokat. — A szétszórt vörösek Madrid felé menekültek

— Hétfőn délután érkezett legújabb közlés —

Burgosból jelentik: Frankó tábornok hivatalosan is közli, hogy vasárnap délelőtt fél tíz órakor a nemzeti csapatok elfoglalták Toledót és felszabadították Alcazart a vörösek ostromló gyűrűjéből. A hős kadétok kitárt karokkal fogadták a felmentő nemzeti csapatokat és az erődbe menekült polgárság örvendezése leírhatatlan.

Párizsból jelentik: Madridból újabb segélykiáltásokat intéztek a köztársaság híveire. La corunai jelentések szerint a kormánycsapatok háromszáz halottat, sok löszert és fegyvert veszítettek a toledo-i harcok során. A város bevételéről szóló jelentések szerint a nemzeti csapatok előőrsei vasárnap hajnalban bombázták a várost. A vörösek semmi ellenállást sem fejtettek ki. Délután négy órakor szuronyrohammal foglalták el Alcazart, amelynek védői csatlakoztak a nemzeti csapatokhoz. A vörösek szétszórt hadat Madrid felé menekültek.

Hát volt is nagy riadalom a házban. Orvos ide, orvos oda, sírás itt, sírás ott.

Ebbe a riadt időbe, betotyogott egy délután Guderna. Megállt a kapu alatt, pillanatra lemaradt szőrös arcáról a mosoly; szíven ütötte ez a némaság. Arra gondolt hirtelen, hogy tán hideg van, azért nem jönnek elébe a gyerekek hogy Guderna bácsi ezt. Guderna bácsi azt. Leste a zárt ajtókat, vajjon melyik csapatódott fel előnk, de hiába.

Akkor kilépkedett óvatosan az udvarra, de annyira zavarta ez a csend, hogy hozzá se nyúlt hangszeréhez. Csak nézett ijedten s azt molyogta:

— Itt a Guderna bácsi... Itt a Guderna bácsi...

S hogy erre se mozdult senki, összeharapta a száját s megfordult. Ugy érezte, nincs itt több keresnivalója. Kivetették a szívéből az emberek, a gyerekek. Nem kell senkinek. Pedig most is itt vannak a lemezek, barna keze markolássza a verklit, hogy rázendítsen, szeretne muzsikálni, mosolyogni, meghajolni az asszonyok felé... De ő már nem kell nekik. Bezárkóztak...

S amint így nagy bánatosan, majdnem sírva menne kifelé, meglátja a Lackack ajtaján a vörös cédulát: Ragályos beteg!

Olyan rémület ütött bele ebbe a vén kin-

tornásba, hogy nekidől a falnak. Arra gondolt hirtelen, hogy ebben a házban szenvedő emberek fekszenek s ő azzal gyanúsította őket, hogy bujnak előle. Az ő kis pajtásai tán kinlódva vergődnek az ágyon, azért nem jöttek hozzá, hogy Guderna bácsi ezt, vagy azt.

Kicsit megnevésedtek a szeméi, beleillesztett óvatosan egy lemezt a verklibe s megpördítette a forgatóját...

Ijedten futkosott a hang az üres udvaron. Kereste az ajtókat, ablakokat, hogy beugorjon a beteg gyerekekhez, hogy csengjen, zengjen a fülükbe, megmondja nekik, hogy itt van a Guderna bácsi, forgatja a verklit és szomorú, mert nem jönnek elő a gyerekek.

Odabent a lakásokban fel is rezzennek a gyerekek.

— A Guderna bácsi??

— A Guderna bácsi??

Egyik-másik felkönyökölt, feltérdelt az ágyon, egyre hajtogatott:

— Guderna Guderna...

Oly csendesn, rekedten jöttek elő ezek a szavak, hogy a konyhában is alig hallották. De Guderna odakint csak mosolygott, mosolygott, forgatta a verklit, beharapta a bajszát s ő tisztán látta maga körül a gyerekeket. Fehéringesen, piros, lázvirágos arcocskáival...

Odabent már mérgelődtek az asszonyok,

hogy ez a vén koldus ilyenkor se tud nyugodni. Visszabujtatták az ágyba beteg apróságait.

— Nem szabad picinyem. Feküdni kell.

S a másik:

— Elzavarjuk a Guderna bácsit.

És akkor Isten tudja miért, sirni kezdtek a gyerekek. Egyik is, másik is. Hogy ne zavarják el a Guderna bácsit, jöjjen ide és muzsikáljon szépen. Megnyiták a lázas torkok, a Potek-gyerek hangosan kiabált, hogy ki szeretne menni a Guderna bácsihoz. Árpádné kilépett az udvarra, ráförmedt az öregre:

— Menjen innen! Betegek a gyerekek!

De Guderna nem hallotta ezt, az ő fülében csak a rekedt gyerekhangok csengtek, hallotta a nevet, hogy Guderna. Guderna! És engedett ennek a hívásnak.

Új nótát kezdett a verkljén s elindult bicogva az ablakok alatt. Lassan lépkedett, mindenütt forgatott hármalt, négyet s egyre mosolygott. Most már ujjongás, öröm csapott feléje a lakásokból. Az asszonyok is elcsendesedtek. Örültek a gyerekek örömeinek.

Pénzdarabokat kotortak elő s mentek Guderna felé, hogy odaadják neki.

De az öreg most az egyszer nem vette le a kalapját. Ugy köszönt, mint máskor.

— Az Isten nevében.

Elment. És örült, hogy adott valamit...

A spanyol kommunisták agyonlőtték egy karthauzi kolostorban Ricardo testvért is, aki Mata Hari egyik áldozata volt

Gibraltári jelentések szerint a vörösök Barceiona közelében feldúltak egy karthauzi kolostort és a szerzeteseket agyonlőtték. A karthauziak között volt egy laikus testvér is, névszerint Ricardo. E mögött a név mögött, amely természetesen felvett név, állítólag Mata Harinak, a világháború kivégzett német kémnőjének egyik áldozata rejtőzött.

Pierre de Mortisac szüleitől sok pénzt örökölt. A gazdag örökös Londonban és Amerikában neveltették. Vagyonához tartozott többek között egy párizsi hotel és egy angliai tengerparti fürdőhely is, továbbá egy gyönyörű villa San Sebastianban. A fiatalember tehát, akinél a szülői nevelés is hiányzott, könnyen szórakozható a három ország bármelyikében. A fiatalember végzetéhez tartozott, hogy Párizsban megismerte Mata Harit és szerelmes is lett bele. Mata Hari azonban nem méltatta figyelemre a fiatalember őszinte érzéseit és így Mortisac is mindenáron szabadulni akart a csodálatos szépségű táncosnő szuggesztív hatásától. Egyidőre Angliába utazott, majd San Sebastianba ment felejtetni, itt azonban újra találkozt a végzetes teremttel és ekkor már meg volt pecsételve a sorsa. Mortisac még San Sebastianban volt, amikor Mata Harit Párizsban elfogták. A szerelmes fiatalember Mata Hari elfogatásának hírére azonnal Párizsba utazott és hiába intették, hogy ne avatkozzék bele ebbe az áldatlan ügybe, az elkényeztetett, szenvedélyes fiatalember, akit csak plátói szerelem fűzött a táncosnőhöz, meg volt róla győződve, hogy Mata Hari ártatlan.

Időközben Mata Harit mint német kémnőt statáriálisan már halálra is ítélték. Pierre de Mortisac minden összeköttetését felhasználta, hogy a kémkedéssel gyanúsított táncosnőt valamiképpen megmenthesse a haláltól. Egre-földre esküdözött, hogy Mata Hari ártatlan és csak egy bosszúhádjárat áldozata lett. Sőt azt is megkísérelte, hogy megvesztegetéssel és pénzzel szabadítsa ki a táncosnőt börtönéből és ezenkívül egy csaló banda kezei közé került. Ez a banda elhitette vele, hogy Mata Harit meg fogják menteni. A megmentéshez azonban meg kell vesztegetni úgy a börtönőröket, mint a katonaságot, amelynek a kivégzést végre kell hajtania... Azt is elhitették a szerencsétlen Mortisaccal, hogy Mata Hari megmentésére összeesküvés szőtték. Mata Hari csak menjen ki nyugodtan a vesztőhelyre és essen el a látzólagos sortűz közepette, az egész nem más, mint komédia, majd a koporsóban elviszik a vesztőhelyről és átcsempészik a spanyol határon.

Mortisac kétségbeesésében hitt ennek a lenetellen tervnek is. Egymás után állította ki a nagy összegekről szóló csekkeket a szélhámosoknak. Végül aztán elérkezett a kivégzés napja és Vincennes erődjének árkában Mata Hari elvérezett a golyózáporától átluggatott testével.

Pierre de Mortisacra borzalmasan hatott ez az eset. Ezután már nagyon keveset hallot-

tak róla az emberek. Párizsi házáat eladta, angliai nyaralójával nem törődött többé, san-sebastiani villájában patkányok ütöttek tanyát. A fiatalember magányában olvasni, gondolkodni, elmélkedni kezdett, megutálta a világot és végül is vezeklésül előbbi életéért egy karthauzi kolostorba lépett. Majdnem két évtizedet a legnagyobb esőndben töltött el a Ricardo testvérnek nevezett Pierre de Mortisac. Nemrégiben azonban vörös tüzek gyulltak ki a polgárháborús Spanyolország fölött. A kommunisták eleinte visszarettentek attól, hogy a karthauzi kolostort is megtámadják, hiszen a vidéken köztudomású volt, hogy a karthauziaknak nincs semmi egyéni birtokuk, hogy még csak nem is beszélnek egymással és a legszegényebb életet élik. Egyszer azután elterjesztették a gonosz szájak, hogy a kolostorban fegyverraktár van elrejtve. A „Virradó Hajnal” nevű illegális kommunistá csapatnak ez elegendő ok volt, hogy betörjön a karthauziak kolostorába és az éjjeli ima közepette mindnyájukat elfogja.

Feldúlták az egész kolostort és sehol sem találtak semmit. A karthauziak természetesen nem tudtak felvilágosítást adni a titkos fegyverraktár hollétéről és végül is a feldühödött kommunista tömeg teherautóra szállítva őket, egy közeli barakkáborba hurcolta mindnyájukat. Miközben mindenféle vallatásoknak vetették őket alá, a karthauziak hallgattak és imádkoztak. Ezért halálra ítélték őket. A vesztőhely felé menet: „Krisztus a mi Istenünk” című egyházi dalt énekelték s az ének csak akkor halt el ajkukon, amikor a sortűz golyóitól összerogytak. A kommunisták csak két karthauzi barátunk kegyelmezték meg, akikről nyilvánvaló volt, hogy külföldiek. Pierre de Mortisac azonban időközben spanyol állampolgárrá vált, nem is tiltakozott a kivégzés ellen és a két megmenekült karthauzi elbeszélése szerint vértanuhalált többi rendtestvéreivel együtt.

Az odorheiu i nótapályázat nyertesei

Az odorheiu i III. Daloskerület Elnöksége közli:

A tél folyamán hirdetett nótapályázatra beérkezett kilenc pályamű jelíges levéllel. Az elnökség ezeket kiadta bírálatra. A bírálóbizottság tagjai voltak: Nemes Elemér R. M. D. Sz. alelnök, Tárca Bertalan R. M. D. Sz. főtltkár és Kiss Elek zenetanár-karnagy. A bizottság f. é. szeptember hó elején küldötte be bírálatát, melynek alapján a ker. választmánya a díjakat a következőképpen osztotta ki:

I. díjat (1000 lei) nyerte a „Székely dalok” c. „Zöld a kökény” jelíges vegyeskari mű Szerzője Veress Gábor ny. zenetanár.

II. díját (500 lei) nyerte a „Székely dalok” c. „Megjártam a hadak útját” jelíges férfikari mű, melynek szerzője Rottensteiner Sándor r. k. tanító (Tinca, jud. Bihor).

III. díjat nyerte a „Régi székelydalok” c. „Marosszéki” jelíges férfikari mű, melynek szerzője Veress Gábor ny. zenetanár.

A többi művet és pedig a „Megmentendő emlékeink”, „Zöld a kökény férfikari”, „Székely népdalok könnyű modorban”, „Rabonbán”, „Dalra dalt adj válaszul”, „Dalra dalnok, ősz vagy ifjú” jelige alatt beérkezettek egyformán dícséretben részesítette a választmány. A dícséretet nyert pályaművek szerzőit nem tudjuk, mivel ezek jelíges leveleit nem bontotta fel a választmány, így ezúton kérjük fel, hogy írják meg, kinek és hova küldjük vissza pályamunkájukat. A pályanyertes művek a ker. tulajdonába mennek át, szerzőjük részére a pályadíjat a kerület elnöksége elküldi. Odorheiu, 1933. szeptember 18. Vajda Ferenc s. k., ker. elnök. Benkő József, s. k. ker. főtltkár.

Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatók dr. Karácsonyi János püspök összes művei:

A magyar nemzet honalapítása 896—997
ara 40 lei helyett 20 lei
Új adatok és új szempontok a székelyek régi történetéhez ara 50 lei helyett 20 lei
A magyar nemzet áttérése a nyugati kereszténységre 100 lei helyett 50 lei
Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig I. 300 lei h. 150 lei
Szent Ferenc rendjének története Magyarországon 1711-ig II. 300 lei h. 150 lei
Vidéki megrendeléseknél plus 15 lei portó.

Kapható:

a MAGYAR LAPOK KÖNYVOSZTÁLYÁNÁL.

P. Esser S. J. — Lukácsy I.

Hegyedóra a szószéken III.

„Szentbeszéd az egyházi év jelesebb ünnepeire.”

Ara 80 lei és 10 lei portó

Kapható könyvosztályunknál

A király jelenlétében tartják meg október 4-én Clujon a hegyi gépkocsiversenyt

Miklós herceg személyesen vesz részt a versenyben

(Cluj.) Okt. 4-én rendezte a helybeli Automobil Club hagyományos őszi gépkocsiversenyt, a feleaki serpentinén öfelsege jelenlétében. A versenyen Miklós kir. herceg két géppel vesz részt, az egyiket ő, másikat egyik mérnöke vezeti.

Az Automobil Club most közli a verseny programját és feltételeit, amelyek a következők:

A versenyekre jelentkező gépek kötelesek október 3-án délelőtt 8—12 órak között a cluji Automobil Club Regional udvarán jelentkezni ellenőrzésre, különben nem versenyezhetnek. Október 3-án állapítják meg a versenyek rajtját. Az időmérés elektromos időmérővel történik. A versenyző megismételheti futamát, hogy ha az első futamokat előre nem látott esemény zavarja meg.

A benevezési idő hétfőn, 28-án lejár. Nevezési díjak 1100 kbcm-es kategóriáig 1000 lei. A 1144 kbcm-en felüli kategóriáknál 1500 lei. Elmaradás esetén a befizetett összeget nem térítik vissza. A győzteseket abszolút gyorsasági eredmények alapján állapítják meg, összesítve és kategóriánként.

A résztvevő autókat csoportokba osztják. Túraautók és sportkocsik csoportjába. Mindkét csoportban több alcsoport van:

A) alcsoport 8000 kbcm-en felüli gépek részére.

B) alcsoport 5000 kbcm-en felüli gépek.

C) alcsoport 3000 kbcm-en felüli gépek.

D) alcsoport 2000 kbcm-en felüli gépek.

E) alcsoport 1500 kbcm-en felüli gépek.

F) alcsoport 1100 kbcm-en felüli gépek.

G) alcsoport 750 kbcm-en felüli gépek.

H) alcsoport 500 kbcm-en felüli gépek.

I) alcsoport 350 kbcm-en felüli gépek.

J) alcsoport 350 kbcm-ig terjedő gépek részére.

A fenti versenyprogramból láthatjuk, hogy az idei hegyi autóverseny sokkal nagyobb szabású lesz, mint a múlt évi. Nemcsak az ország minden részéből, hanem neves külföldi versenyzők is bejelentették részvételüket.

Legszebb KORDA-könyvek:

Csavossy: Egy sir a Duna felett	55 lei
Ijjas: Názáreti	95 "
Vereczkó: A felek párbeszéde Istennel	30 "
Kranc: Magna Peccatrix (regény) fve	110 "
	ktve 155 "
Müller: Ferrero M. Benigna Consolata	fve 95 "
Müller: Ferrero M. Benigna Consolata	ktve 135 "
Ijjas: Szienai legenda (regény) fve	70 "
	ktve 105 "
Csavossy: Örök igazságok	fve 235 "
	ktve 305 "
Plus Zsámár: Kereszt királyi útja	ktve 130 "
Plus: Hogyan imádkozzunk	45 "
Herwig: Farkasok között	55 "
Pissot: Hibáink jorafordításának művészete	80 "
Jakocs: Edua áldozata (regény)	130 "
Csavossy: Jézus Szive Elmékedések	55 "
Boue: Mit rejt a jövő?	35 "

Vidéki megrendeléseknél plus 15 lei portó.

Kapható: KÖNYVOSZTÁLYUNKNÁL.

Harminc százalékkal szállították alá a svájci frank értékét

Megjelent a szövetség tanács erre vonatkozó két rendelete

Bernből jelentik: A szövetségi tanács közölte a svájci nemzeti bankkal, hogy a svájci frank aranyértékét 190 és 210 milligramm súlyú szinarany között állapította meg. Ez megfelel a svájci frank harminc százalékos aláértékelésének. Ugyanakkor elrendelte a szövetségi tanács, hogy tilos mindenféle áru, nagy vagy kiskereskedelmi árucikk, szállodák árai, gáz- és villanydíjak, házbérek, hasznobérek emelése a szövetségi közgazdasági miniszter beleegyezése nélkül.

Érdekes közlések a szovjetbank amerikai pénzületeiről.

Londonból jelentik: Itt nagy meglepéssel fogadták Morgentau amerikai államtitkár bejelentését, hogy sikerrel visszaverték a szovjet kontremintámadását az angol font ellen.

Hétfőn a londoni devizapiacra megindult a forgalom, természetesen azonban a leértékelés előtt álló valutákban nem lesz hivatalos jegyzés. Nem hiszik, hogy Németország és Belgium követi a francia példát, ezzel szemben valószínűnek tartják, hogy Szovjet-Oroszország szintén végrehajt bizonyos valutáris operációkat, tekintettel arra, hogy a rubelt a francia frank árszintjéhez rögzítették.

Moszkvából jelentik: A szovjetországi állami bank tiltakozik Morgentau amerikai kincstári államtitkárnak ama kijelentése ellen, hogy a szovjetbank a fontsterling értéke aláértékelésére börtöncsatát indított volna. A tiltakozó nyilatkozat mondja, hogy ez a híresztelés minden alapot nélkülöz és üres kitalálás. A Morgentau által felhozott esetben a szovjet csak egy bankári természetű üzletet kívánt lebonyolítani egyik newyorki bank útján. Ugyanis a szovjetnek szüksége van hétmillió dollárra, hogy kifizethesse az 1931-iki svéd kölcsöne esedékes részletét. Ehhez akart olcsóbb áron pénzhez jutni.

A német pénzérték marad.

Berlinből jelentik: Reinhard államtitkár a birodalmi kormány pénzügyi politikájáról szólva kijelentette, hogy a német kormány semmi körülmények között sem fogja valutáját aláértékelni, mert a német valuta stabil.

E. FAIVRE a Poitiersi egyetem klinikai tanára

HÉRARD tanár, az Orvostudományi Akadémia v. elnöke.

LANCEREAUX, az Orvostudományi Akadémia v. elnöke.

LEGEROT, az elgeri Természettudományi Főiskolának v. élettani professzora.

KIVÁLÓ ORVOSTANÁROK

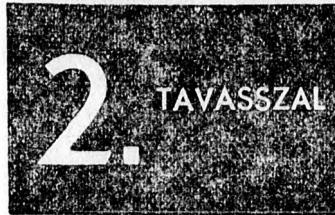
a Köszvényeseknek időnként toxinmentesítő gyógykezelést ajánlanak

URODONAL

használandó erre a célra, minden évszakváltozáskor, mivel:

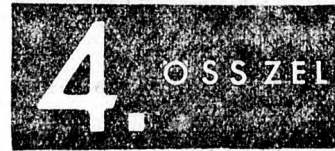
a hideg, a nyirkosság és a hústelekben dúsabb táplálkozás hagsavszaporulatot termelnek és előidéznek mindazokat az okokat amelyek az úgynevezett ízületi bántalmak alatt ismert kóros állapotot teremtik.

az emberi szervezet túlfokozott tevékenységet fejt ki, a vér regenerálódik és olyan jelenségeket mutat, mint a fák nedve; ilyenkor segítségére kell legyünk a vérnek abban, hogy megszabaduljon a szervekben és szövetekben felhalmozódott hagsavtól.

A nyári hónapokban a vese nehezebben látja el feladatát, amely a vér átszűréséből áll, a bőséges izzadás a vizeletet sűrűbbé teszi és ennek következtében kevesebb hagsav válik ki.

a vér ugyanolyan változáson ment át, mint tavasszal és másképp az első hidegek gyakran rossz közérzetnek és a belső mérgek lassu kiválasztódásának szoktak okai lenni.

Az URODONAL megőrzi az ifjúságot, megvédi az egészséget, meggyógyítja a rheumát, a köszvényt, megakadályozza az elhízást az érlemezésedet és megelőzi az uremiát.

CHATELAIN-GYÁRTMÁNY
Használja teljes bizalommal

Kapható gyógyszerárakban és drógériákban

A Nemzeti Parasztpárt elhatározta, hogy antirevizionista mozgalmat indít

A központi végrehajtó bizottság Mihalachénak teljes felhatalmazást adott

Bucuresti. Saját tud. A Nemzeti Parasztpárt központi végrehajtó bizottsága szombat éjjel határozati javaslatot fogadott el. E határozati javaslat a külpolitikai helyzetre utalva a lelkiesség szükségét hangoztatja. Továbbá tiltakozik a túlzott adópolitika ellen, ami a dolgozó és termelő rétegek teljes leszegényedéséhez vezet. Tiltakozik, hogy a kormány elhalasztotta a központi és megyei tanácsválasztások megtartását és továbbra is időközi bizottságokkal kormányoz.

A határozati javaslat negyedik pontja kimondja: elhatározták egy nemzeti és antirevizionista kormány felállítását, hogy gátat vessenek azoknak a kísérleteknek, amelyek a ro-

mán külpolitika irányváltására törnek s hogy szembeszállhassanak azoknak a bűnös és áruló tevékenységével, akik szövetségi rendszerünket alá akarják aknázni és az országot a revizionista táborba kívánják terelni.

A központi végrehajtó bizottság végül teljes hatalmat adott Mihalachénak a párt akcióinak egységesítése érdekében.

Goga Octavian Sibiuból válaszolt az ellene irányuló vádakra, s megismételte a Hitlerrel folytatott beszélgetését.

Bucuresti. Saját tud. A Nemzeti Keresztény-párt Sibiuban tartott gyűlésén Goga már adott is választ a határozati javaslat célzásaira:

— A mi hitünknek négy fő dogmája van. — mondotta. — Az egyik: a nacionalista dog-

ma, ami annyit jelent, hogy mi románok akarunk az urak lenni ebben az országban, ama kisebbségek jogainak tiszteletbentartásával, akik beleilleszkednek állami életünk kereteibe.

— A másik dogmánk: határaink épségbentartása.

— A harmadik dogma: trónhűségünk

— Negyedik dogma: ellene vagyunk a bolsevizmusnak.

A továbbiakban elmondta Goga, hogy beszélvén Hitlerrel, mint román ember, megmondta neki:

— Határainkat tiszteletben kell, hogy tartásák önök s mint európai azt mondtam: folytassák a harcot a bolsevizmus ellen. De én csak akkor kapcsolódhatom bele a vállvetett küzdelembe, ha önök biztosítják a mi határainkat. Megértették Berlinben és azt válaszolták: Tiszteletben tartjuk az önök határait.

— Sajtónyilatkozatokat is tettem. — folytatta Goga. — németországi tapasztalataimmal és megbeszéléseimnél kapcsolatban. A zsidó lapok folyton azt kérdezik tőlem: mit szólok hozzá, hogy a német lapok nem közölték teljes egészében a nyilatkozatomat? Azt felelem nekik: majd válaszolok, ha hatalomra kerülök. És a válaszom koncentrációs tábor lesz.

Mi az igazság Oroszországban

II.

Sztalin birodalmától nem kell félni, mert emberben gazdag, de szegény tudásban, technikában, repülőgépekben

Vasárnapi számunkban részletet közzeltünk Walter Citrine könyvéből, amely valóságos forradalmat okozott Angliában. Walter Citrine a munkás szakszervezetek nemzetközi szövetségének elnöke, s mint jeleztük, nagy szovjet barát volt, s most, hogy feleségével hosszú tanulmányutat tett Oroszországban, olyan tapasztalatokról számolt be, amely megdöbbentette az angol közvéleményt.

A könyvből még a következőket közöljük:

Egy fehérnemű-gyárban Citrine-nek megmutatták az állammal való elszámolásokat. A gyár a durva, egyszerű pizsamákat 13 rubelért, a közönséges munkásingeket 8 rubelért adja át az állami üzleteknek! Ez lenne a gyári előállítási ár, illetve ez az a paradicsom, amelyről európai kapitalista vállalkozó álmodni sem mer! Egy crépe-de-chine női ing 70 rubelt kóstál, azaz 350 pengőt, de legalább ezek a munkások havi 178—270 rubelt keresnek. A tisztességes megélhetéshez ez az összeg is kevés, de panaszkodni senki sem mer. Citrine hosszú útja alatt nem talált embert, aki egyetlen szóval is bírálta volna az oroszországi állapotokat. A szakszervezeteknek nincs már hatalma. A rubel vásárlóerejéről senki sem beszél. Citrine választ nélkül magyarázza a moszkvai szakszervezeti központban a néma vezetőknél, hogy nincs ország a földön, ahol pénzügyi manipulációkkal olyan mértékig mernék kizárni a népet, mint Oroszországban.

Szegény Citrine nem tud menekülni az áráktól. Mindenütt, mindent feljegyez s mindig irriszen szörnyűködik. Egy gyanjupullover 90 rubel, egy imitált krokodilláska 240 rubel, egy rozoga teáskészlet 130 rubel, egy fémzsebóra 240—350 rubel, egy ruhakefe 6 rubel, egy kis kékítőkör 21 rubel. Nizsni-Novgorodban ugyanezeket az árakat találja. A tisztességes angol valósággal kétségbeejti orosz utitársa, amikor bevallja, hogy ő bizony az elébe térdelő, rimázkodó kisgyereket is megölné, ha a párt úgy kívánná... A régi, nagy városnak most Gorkij a neve s egyike a szovjet legnagyobb iparyárosainak. Itt telepedett meg Ford, de az oroszországi Ford-gépeknek csak 2 év az átlagos életkora. Az összes gyártelepeken angol, amerikai, német gépek dolgoznak! Gorkijban már azt mondták Citrine-nek, hogy Moszkvában egymillió automobil szaladgál. Hosszas viták után a gorkiji szovjet elnöke bevallotta, hogy Moszkvában 16.000 regisztrált automobil van üzemben...

Kharkov-ban éppen ajándékautókat osztogatták a rohammunkásoknak. Huszonöt Ford-kocsit ígértek, öt érkezett, ebből kettőt lefoglalt a hivatal, kettőt a két osztályfőnök, s egyet a helyi gyárbizottság elnöke. Az osztogatás tehát tisztára szimbolikus jellegű volt, de a munkásokat megvizsgálhatta az a tény, hogy az ajándékautók ára darabonként 1850 rubel, amely összeg heti rátkában is fizethető... Kharkov lakossága 12 év alatt 300.000-ról 900.000 főre szaporodott. A szovjet hatalmas új telepeket építtetett, de a lakáshiány így is elremlítő, mint mindenütt az orosz birodalomban.

A szovjet lakásépítő akciója sohasem érte utól a lakosság természetes szaporodását. 175 millió ember él Oroszországban s minden kis szobára 4—5 lakó jut. Hiába építenek rossz, olcsó, csak a szemek kívülről tetszetős házakat és barakkokat, az orosz hanyagság és műveletlenség segítségével ezek az új férőhelyiségek rövid évek alatt szennyes, mocskos, elhanyagolt istállók lesznek. A parasztházak pedig sokkal rosszabb állapotban vannak, mint azelőtt, mert a kollektív farmokba kényszerített, jószágaitól megrabolt szerencsétlen muzsikok nem tudnak építőanyagot vásárolni a falurazásokhoz. Citrine borzasztó, szivettépő leírásokkal ismerteti az orosz lakásvizonyokat.

A munkásházakba beépített tusfürdőket kamaráknak használják, a nagy, közös termek-

ben a nőtleneket és a házaspárokat rongyfűgöngyök választják el egymástól...

A házak körül térdig ér az eldobált hulladék, a szenny és sár s kibírhatatlan büzt terjesztenek a primitív, közös illemhelyek. Citrine talált egy olyan négyemeletes, remekbékészült szakszervezeti székházat, amelybe egyetlen W. C. sem volt beépítve. Csodálkozó kérdéseire a megzavarodott elnök elvtárs elmondotta, hogy a palotát egy ellenforradalmár építész tervezte, aki elnyerte méltó büntetését. „Mikor építették ezt a házat?” — kérdezte Citrine. „Tizenkét év előtt” — válaszolt az elnök. „Es azóta így hagyták?” — ordított a megdühösödött angol. Az elnök elvtárs megadóan rángatta a váliait...

A híres Dnyeproges-ben, az orosz ipar és elektromosság büszke székhelyén, a három évvel ezelőtt épített modern szállodában Citrine nem talált fürdőszobát. A vízvezetékéről is megelégedkezett, de a legszegényebb házban is legalább 150 wattos elektromos lámpát égettek a munkások, mert villamosáram az van elég. Ez a vigjátékba való állapot, ez a beteges aránytalanság egyszerűen elpusztítja a szovjet-gazdálkodás amegy is győnye eredményeit.

A kísérők állandóan lebeszélték Citrine-t a felesleges kirándulásokról s fegyveres katonát állítottak melléje, azzal az indoklással, hogy az angol szakszervezeti főtitkárnak diszország jár. Az orosz hatóságok azt szerették volna, hogy Citrine maradjon a főútvonalakon s ne kalandozzon el a kollektív farmokra, ahol a gyerekek nem ismerik a cipőt, s az omladozó házak falain még ott ég az örök méceses az ikonok alatt...

Kramatorsk és Baku között Citrine lélek-rázó ismeretséget kötött az orosz utakkal. „A falvakban széles az út — írja, — azaz széles a

távolság a házsorok között, mert utnak nyoma sincs.” A sár és a por beborít mindent. A tengelytörés megszokott esemény, az autóbili a gödrökben állandóan a felfordulás veszedelme környékezi. Olyan gyártelepekről, amelyeken 40.000 ember dolgozik, nincs egy használható, kivezető út! Az állomások piszkosak. Félig felöltözött emberek ácsorognak a várótermekben s a zsebükből kikandikál a pálinkásüveg. A vodka-adó tekintélyes állami jövedelmet biztosít...

Bakuban is siralmas a helyzet. *Allatok módjára összezsúfolva élnek a munkások a fabarakkokban.* A szovjetelnök azzal védekezik, hogy a forradalom előtt Bakunak 280.000 lakosa volt, s most 750 ezer. Az új épületek keveset segítenek a növekvő zsúfoltságon s a rengeteg Sztalin-képpel, a propagandával és a sok fegyveres járőrrel sem lehet a nyomorúságban élő munkások problémáit megoldani.

Citrine mindent lát, de azért lelkesítő mondatokat ír be az orosz vendégkönyvekbe. Az angol munkásvezér saját tapasztalataiból tudja, hogy a kiszípolozott orosz munkásságot államkölcsonokkal, gázvédelmi, légi fegyverkezési kényszeradományokkal zsarolják, tudja, hogy az orosz paraszt nem tud lábraállni a jelenlegi rendszerben s megírja nyíltan, hogy a technikai haladásnak tekintélyes része nagyobb áldozatot követel, mint amennyit ér, — de azért szovjetbarát, s nagy jövőt jósol az orosz kommunizmusnak.

Az elfogulatlan olvasó képtelen ezt a szocialista álláspontot elfogadni, de hálával teszi le Citrine könyvét s azzal a megnyugvással, hogy az orosz hadseregről terjesztett hírek nem felelhetnek meg a valóságnak. Az európai nemzetek csak minőségi harcot folytathatnak egy új háború esetén Oroszország ellen, mert *Sztalin birodalma végtelenül gazdag emberanyagban, de végtelenül szegény a tudásban, a műveltségben és a technikában. Ez az aránytalanság, szervezeten, féloldalas orosz ipar csak hónapokig volna használható a háborúban. A gyatra repülőgépek szétesnek a levegőben, a rossz gránátok vakon furódnak a földbe s az utánpótlás rövidesen elakadna a felvágott orosz utakon.* A technikai tudás és a felkészültséget nem lehet ellopni az előre haladó nemzetektől s az orosz hadigépezet éppen ezért még évtizedek múlva sem lesz egyenlő versenytársa az európai hadseregeknek. Figyelemreméltó, borzalmas és érdekes kísérlet az orosz kommunizmus, de megérett a bukásra! Ez Citrine könyvének legfőbb tanúsága.

R. F.

Hogyan alakulnak meg a szakkamarák igazgatótanácsai?

A szakkamarák igazgatótanácsainak megválasztása országsszerű folyamatban van. Az ardeali kerületekből beérkezett jelentések szerint legsimábban a Kereskedelmi és Iparkamarák megalakulása történik. Ezek a kamarák csaknem kivétel nélkül egységes egyezményes listát nyújtottak be s így a tulajdonképeni választás elmarad: a listán szereplők lesznek az igazgatóság tagjai. Hasonló a helyzet a Mezőgazdasági Kamaráknál. Viszont sok disszociáció merült fel a Munkakamarák jelölőlistái körül. *Oradeán* Samarineanu elnök mindenképpen az egységes lista összehozásán fáradozott. El is készült egy ilyen lista, melyhez a szociáldemokrata központi pártszervezete is hozzájárult. A helybeli szocialista párt azonban külön listát nyújtott be, melyet alaki és egyéb okokból visszautasítottak s a Samarineanu-féle listát tekintették elfogadottnak. A fejlemények iránt az érdeklődés körében élénk érdeklődés mutatkozik, mert egyfelől a szociáldemokraták nem hajlandók belenyugodni a dologba, másfelől pedig arra mutatnak rá, hogy a nép-kisebbségi elemek nem jutottak számarányuknak megfelelő képviselethez.

Aradon eddig egyetlen listát nyújtottak be, mely egyezményes jellegű s így ott egészen sima lefolyásúnak ígérkezik az igazgatótanács megalakulása.

Braşovban is kiírták október negyedike-re a választásokat. A különféle egyletek és szak-

szervezetek egyezményes listát állítottak össze s azt tették le. Más lista nincs.

Az április 1-én megszavazott törvény szerint az ország 15 Munkakamarája közül egyik Braşovban lesz, melyhez tartozna Braşov, Treiscaune, Odorheiu, Târnava-Mare és Făgăraş vármegyék. Ugyancsak ezen törvény értelmében ennek a Munkakamarának a következő választott tagja lesz: 20 munkás, 10 kisiparos és 10 magántisztviselő. Hosszas és nehéz mederben folyó tárgyalások után a következőképp alakult ki az egyezményes névjegyzék. A munkások csoportjába bekerült 5 magyar rendes tag, míg a többi 15 helyen a románok és szászok osztozkodtak. A kisiparosok csoportjába 3 magyar került be: Szabó Béni (Braşov), Csiki Ferenc (Treiscaune) és Szilágyi Ignác (Odorheiu). Legmeddőbbtöbb a helyzet a magántisztviselőknél, ahol még szóba sem akartak állani a tárgyalást vezető többségiak. Így történetelt az, hogy az öt megyéből, ahol az össztagság közel felerészben a magyarok közül kerülhetne ki, egyetlen rendes tag sem jutott be a Munkakamara igazgatótanácsába.

Olvassátok és terjesszétek a Magyar Lapok-at!

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Dradea, Strada Regele Carol II. 5.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félfévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 leu.
 Magyarországon: Egész évre 90 P, félfévre 45 P, negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Bata Unirii 13.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.
 Csakis válaszélyes magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárásjelző intézet jelentése szerint a várható időjárás: Gyengülő északnyugati szél. Ejszaka erősebb lehűlés. Több helyen talajmenti fagyok. Nappali hőmérséklet nem változik.

ZÜRICH I. ZÁRLAT. A zürichi tőzsdén a jénzártértékelés miatt egyedül az északamerikai dollárt (Newyorkot) jegyezték 437 és fél árfolyamon.

A Kolping egyletek világszövetségének feje Romániában. Brasov. Saját tud. Nevezetes vendégei lesznek csütörtökön a brasovi Népszövetség Legényegyletének. A Kolping-egyletek világszövetségének feje, Hürth Tivadar kölni prelátus és Winkler Ágoston vezértitkár romániai körútjukon meg látogatják a brasovi Kolping ifjakat, akik diszközgyűlés keretében fogják üdvözölni nagynevű vendégeiket. A diszközgyűlés október 1-én, csütörtökön este pont 8 órakor lesz a Katolikus Körben.

Orvaskamarai választások Timisoarán. Saját tud. Az orvoskamarára november 8-ára kiírta a választásokat. A vezetőséget három évi időtartamra választják meg.

Az Országos Magyar Párt Diáksegélyző Bizottsága ezután figyelmezteti a segélyre igényt tartó főiskolai hallgatókat, hogy eziránti kérésükhöz, mely a párt központi elnökségéhez címzendő és küldendő be, feltétlenül csatolni kell a szülők vagyoni állapotát feltüntető bizonylatot és az illetékes párttagozat elnökségének véleményét és pedig tekintet nélkül arra, hogy az illető az előző években esetleg már részesült segélyben. Ezek nélkül a bizottság a kérést érdemi elbírálás alá nem veszi.

Elkobozták a borsec katolikus legényegylet rádióját. Mercurea-Ciuc. Saját tud. A napokban megjelent a borsec-fürdői csendőrmester Ambrus József plébánosnál és a katolikus legényegylet rádiójának engedélyét kérte. A plébános felmutatta a szabályszerű engedélyt, mire a csendőrmester eltávozott. Néhány nap múlva ismét felkereste Ambrus plébánost és kijelentette, hogy a rádiót lefoglalja és elszállítja. Amikor a plébános megkérdezte, milyen okból akarja ezt megtenni, kijelentette az őrmester: „Ahhoz papnak semmi köze!” Aztán a rádiót elvitt a legényegylet helyiségéből. A rádió elkobzása ellen Ambrus plébános illetékes helyen megtette a panaszt. Nem kétséges, hogy alaptalan rágalmak, rosszindulatu feljelentés játszik közre, amely a legényegylet megszűntetését célozza...

Elhalasztották a fargumuresi választásokat. Tg.-Mures. Saját tud. A minisztérium a közigazgatási választásokat a megye s a város területén 1937 január 15-re halasztotta.

Tífuszjárvány Treiscaune megyében. Tg.-Săcusc. Saját tud. A treiscaunemegyei Cernaatu de Jos községben az utóbbi napokban több tífuszmegebetegedés történt. A járványnak már halálos áldozatai is vannak. Az egészségügyi hatóságok megtették a szükséges óvintézkedéseket, hogy a járvány terjedését megátolják.

Az új motoros a Timisoara és Oradea közötti utat két és fél óra alatt teszi meg. Timisoara. Saját tud. A napokban tartja a vasut a Timisoara—Oradea közötti vonalon egy új rendszerű autómotor sebességpróbáját. Az új autómotort a Timisoara—Arad—Oradea vasútvonalon akarják gyorsvonatként beállítani. Timisoara és Oradea között az utat a személyvonat 5 óra 25 perc alatt teszi meg, a gyorsvonat 3 óra 49 perc alatt s az új autómotor ugyanazt az utat 2 óra 30 perc alatt teszi meg. Az eddigi közlekedő gyorsvonat az új autómotor forgalombahelyezése után is megmarad. A központi vasútgazgatóság Timisoara és Oradea között autóbuszokat fog beállítani.

Naponta növekszik azok száma akik „Gastro D.”

világhírű amerikai gyógyszer által gyógyultak ki 10—15 éves makacs gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegesükből, amit nagyszámu köszönő hálalevél igazol.

Gastro D. kapható az ország minden gyógy-szertárában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lei utánvétellel Császár E. gyógy-szertárában, București, Calea Victoriei 124.

Az őszi érettségi eredményel a cluji bizottságok előtt. Clujról jelentik: Az idei őszi érettségi vizsgálatok megejtésére három bizottság ült össze. Az egyik bizottság Dragomir egyetemi tanár elnökletével a Baritiu-gimnáziumban vizsgáztatott. Itt álltak érettségre a helybeli állami iskolák: a Baritiu, Regina Maria, Principesa Ileana, a Mintagimnázium, valamint a vidéki: gherlai, nasaudi állami gimnáziumok és a bistritai luteránus felekezeti gimnázium növendékei. Az eredmény: 180 jelentkező közül irásbelin 75 ment keresztül. A bukási arányszám tehát 50 százalékon felüli. A bistritai luteránus gimnázium 11 jelentkezője közül csak négy ment át. A helybeli Mintagimnáziumnál sem mutat az eredmény jobbat, ahol 18 jelentkező közül heten buktak el. Cluj kisebbségi iskolái a Regina Maria gimnáziumban Alexandru Borza egyetemi tanár elnökletével működő bizottság előtt kerültek vizsgára. A római katolikus gimnáziumból 25, a református fiugimnáziumból 20, a református leánygimnáziumból 16, az unitárius gimnáziumból 9, a Marianumból 1 tanuló jelentkezett érettségre. Ugyancsak itt vizsgáltak az alba-iuliai Mailáth-gimnázium növendékei. Az állami iskolák közül pedig az alba-iuliai Mihail Viteazul gimnázium. Az összejelentkezők száma 123 volt, amelyből 93-an mentek át az irásbelin. A bukási arányszám tehát a Baritiu-gimnáziumban az előbbi eredménnyel szemben 20 százalékos tesz ki. A kisebbségek tehát a számaránynak megfelelően a legjobb eredményt mutatták. A Principesa Ileana-ban működő bizottság, amely az Angelescu fiugimnázium helyiségében vizsgáztat és amelyen a turdai, deji és aludi kisebbségi iskolák jelöltjei vizsgáznak, még nem tette közzé az irásbeli eredményeket.

A cluji magyar fiugimnáziumok növendékei közül nyolcvan százalék ment át az irásbeli érettségig. Eszedig: a katolikus gimnáziumból érettségre jelentkezett 13, átment 11, a református gimnáziumból jelentkezett 20, átment 15, az unitárius gimnáziumból pedig 9 jelentkező közül 7-et engedtek át.

* Áldott állapotban levő nők, ifjú anyák és többgyermekes asszonyok az enyhe természetes „Ferenc József” keserűviznek már mérekeiket adagokban való használatával könnyű és hig ürülést, ugyszintén rendes gyomor- és bél-működést érnek el. Az orvosok ajánlják.

Egy felekezeti iskolát bezártak, egyöt három hónapra megvonták a működési engedélyt. Tg.-Săcusc. Saját tud. A tanügyi hatóság az aita-eacsal református felekezeti iskolát véglegesen bezárta, a miijnai református felekezeti iskolától pedig három hónapra megvonta a működési engedélyt. Természetes, hogy ez a három hónapra betiltott iskola sem tud ebben a tanévben működni, mert növendékei más iskolában igyekeznek elhelyezkedni.

Felmentették az izgatással vádolt három unitárius papot, Odorheiu. Saját tud. Az 1936 március 16-iki esperesi vizsgálat alkalmával a Martinis községbeli unitárius templomban ünneplés istentiszteletet tartottak. Az ottani csendőrmester jelentése alapján bűnvádi eljárás indult meg államellenes izgatás címen Bálint Ödön Creciuneli esperes, Sigmond József odorhei és Zoltán Sándor martinisi unitárius lelkészek ellen, akiket az ügyészség azzal vádolt, hogy templomi beszédekben olyan kijelentéseket használtak, amelyek alkalmasak a román és magyar nemzet között gyűlölet szítására. Különösen felemlítette a vádirat, hogy a megvádolt lelkészek beszédekben arra biztatták a hiveket, hogy ne hagyják el vallásukat, továbbá, hogy álljanak ellen a romanizáló áramlatnak, mert a románok igen megerősödtek s el fogják nyomni a széke-lyeket, végül pedig, hogy ne szeressék a románokat, mert ők sem szeretik a magyarokat. A szeptember 24-én megtartott főtárgyaláson kihallgatott összes tanuk egybehangzóan megcáfolták ezeket az állításokat s ellenkezőleg éppen azt igazolták, hogy az egész istentisztelet és a beszédek is a szeretet és a Jézuskövetés alapeszméjében voltak tartva. A főtárgyalási elnök kérdést intézett a tanukhoz, miért vallottak a csendőrmester előtt másképpen, mire a tanuk kijelentették, hogy ők ott is így vallottak, de nem tudták, mit irnak alá, mert a jegyzőkönyvet előttük nem olvasták fel és nem magyarították meg. Az a két tanu pedig, akiknek neve a csendőrmester által felvett jegyzőkönyvön látható, a kihallgatáson jelen sem volt. A törvényszék a tanuvallomások alapján mindhárom vádlottat felmentette. Az ítélet jogerős.

Feljegyzések

Franciaországban most folynak az őszi nagy hadgyakorlatok s azokon nagy számban vesznek részt a francia gyarmati csapatok: szenegálok, tunisziak s mások. A magyarázat az, hogy ezeknek a távoli csapattesteknek ismerniök kell az európai terepet, ha háboru esetén hasznukat akarják venni.

A gyarmati csapatok európai felvonulásával vezéreikben foglalokzik a Curentul c. napilap. A cikk írója, Dianu Romulus érdekesnek és hasznosnak találja, hogy ezekben az alakulatokban „a csapatok színesek, a tiszték ellenben franciák és a szolgálat megkönnyítése érdekében az összes parancsnokok beszélnek a csapatoknak nyelvén, melyeket vezetnek... Egyáltalán nem találja azonban sem érdekesnek, sem hasznosnak, amint az számtalan más közleményéből kitünik, ha például az itteni magyar közönség, melynek pedig nem is színes a bőre, például a vasúti közegekkel a saját nyelvén próbálja felvenni az érintkezést, ami nyilván ugyancsak a szolgálat érdekében állana.

Ezzel kapcsolatban említjük meg úgy me-lékesen azt a tanulságos tény, hogy a Nemzetek Szövetségének magas színe előtt a mandátumos területek bennszülött lakói — nége-rek, malájok, maorik s más vad és félvad népek — sokkal hathatósabb védelemben részesültek eddig, ha éltek panaszjogukkal, mint az európai nemzeti kisebbségek.

Kevés volna csupán tudomásul venni, hogy, ime, ez a mai nemzetközi politika szelleme. Nyugodtan tovább lehet menni egy lépéssel s ki lehet mondani: az a mélységes következet-lenség és szembeszökő erkölcostelenség, mely ezt a szellemet jellemzi, a legjobb forrása a szörnyű bajoknak, melyeket ma az emberiség-nek el kell szenvednie. (Skin.)

A spanyol események miatt Munkácsor. a kommunisták bevették egy magyar szerkesztő ablakait. Munkácsról jelentik: Péntek este zajos kommunista tüntetés zajlott le Munkácsor, Simon Menyhért magyar ellenzéki politikuskak, a „Kárpáti Híradó” főszerkesztőjének háza előtt. Megelőzően a kommunisták gyűlés tartottak s ezen élesen kikeltek Simon ellen, amiért lapjában többször támadta a madridi kormányt a polgárháboruban elkövetett kegyetlenkedésekért. A gyűlés után a szerkesztő háza elé vonultak, betörték az ablakokat s be akartak hatolni az épületbe is, ebben azonban a rendőrség megakadályozta a tüntetőket. Több egyént letartóztattak.

Sighet város nagytanácsa a Vigadó épületét átadta az ortodox egyháznak. Saját tud. A városi tanács kimondotta, hogy a Vigadó épületét átadja a görögkeleti egyháznak templom céljaira. Az egyhangu határozatot azzal a feltétellel hozták meg, hogy az ortodox egyház végérvényesen lemond arról a park részről, amit a városotl kapott templomépítésre. Továbbá átadja a városnak az erdőigazgatóság mellett levő üres telket, amit állítólag felparcellázva másfélmillió leuért lehet értékesíteni és hogy az egyház a szerződés aláírásakor a városnak 1 millió 500 ezer leu készpénzben lefizet. Negyedszer, hogy az ortodox egyház kötelezettséget vállal azért, hogy 2 millió leu a város részére a kormánytól kieszközöl egy olyan téli színház felépítésére, amely mozielő-adások tartására is alkalmas. T. i. a Vigadó épületében állandó mozi van. A mozihelyiség a helyen marad mindaddig, amíg a város a színház azt felnem épített. Végül ha az ortodox egyház az új költségvetési év elejéig az államsegélyt kieszközölni nem tudja, úgy 1937 április 1-től a várost illeti a Vigadó épület bérjövödelme mindaddig, míg a bérből a város 1 millió leu beszedett.

Gerely Jolán:

Hivatás vagy robot

(A dolgozó leány)

Ára 110 lei és portó.

Kapható könyvosztályunkban

Elütött az autó egy kerékpárost. Tg.-Mures. Saját tud. Béres Albert, a városi autóbussz sofőrje elütötte a kerékpáron haladó Kádár Viktor szabómestert, akit életveszélyes sérülésekkel szállítottak a kórházba.

Elhalasztották Odorheiu megyében az összes választásokat. Odorheiu. Saját tud. A megye 41 községében szeptember 22—30 közötti időre kitűzött tanácsválasztásokat bizonytalan időre elhalasztották. Most újabb miniszteri rendelettel az október 15-ére kitűzött városi és az ugyanezen napra kitűzött megyei tanácsválasztást is elhalasztották és pedig ezt a két választást december 15-ikére.

* Reumások! Az esős és nedves idő következtében fájdalmaitok újra fellép és panaszokdini fogtok váll-, térd- és csukló izületeinél fellépő fájdalmakról... Ezen fájlalmakat azonban ne várjátok be, hanem még ma szerezzétek be gyógyszerárutokban vagy drogériában egy üveg „URODONAL”-t és vegyetek be minden este egy kis kanállal — egy kis vízzel vegyítve. Ezen eljárással megelőzhetitek a reumatikus fájdalmakat és jó közérzetet biztosíthatok magatoknak. Urodonallal nem kell félnetek a megbetegedéstől.

Léprement a braşovi makarónigyár tolvaja. Saját tud. Jelentettük, hogy az itteni Seewald-malom makaroni gyára és tésztaüzeméből egy éjszaka ellopták a makaroni gyártáshoz szükséges formákat, úgy hogy a makaroni gyártást be kellett szüntetni. Másnap névtelen levél jött a gyár igazgatóságához, hogy megfelelő összegért a tettesek hajlandók a formákat visszahozni. Tekintettel a formák szükségességére, amik miatt az üzem meg kellett álljon, az igazgatóság az újságokban közzétette, hogy hajlandó a váltságdíjat megfizetni és a feljelentéstől eltekinteni, ha a formák üzemképes állapotban visszakerülnek. Most egy levél érkezett a gyár igazgatóságához, amelyben röviden értesítették, hogy az elrabolt formák a gyár mellett folyó Timis patak medrében a malomkerekek alatt vannak, ahol azokat meg is találták. A vállalat mérnökei teljes épségben s üzembe helyezték. Szombaton délelőtt a gyárban megjelent Váncsa Nagy Ferenc munkás, akinek a felesége a Seewald-malomban van alkalmazva és elmondta, hogy ő írta azt a levelet s kéri a kitűzött díjat. Ki is fizették Váncsa Nagy Ferencnek az 52 ezer lejt, de egyben értesítették a rendőrséget. A detektívek gyorsan megérkeztek és Váncsa nemsokára bevallotta, hogy a felesége biztatására ő követte el egyedül a betörést, a zsaroló leveleket pedig egy Bedő Béla nevű 22 éves joghallgató írta, akit szintén elfogtak és töredelmes vallomása után szintén letartóztatták. A rendőrség gyanújára őrizetbe vett a Váncsa elfogatásával ártatlannak minősült Lőrincz Albert munkást ezeket természetesen szabadlábra helyezték.

Csökkent a világ búzatermése. Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok gazdasági miniszteriuma a világ búzatermését 37 államban (kivéve Oroszországot és Kínát) 2938 millió bushelre becsüli, ami az előző évvel szemben 5 százalékos terméscsökkenésnek felel meg. 19 ország rosztermését összesen 585 millió bushelre becsülik, a tavalyi 620 millió bushellel szemben.

A vonat közé vetette magát egy képezdel tanuló. Targu-Mures. Saját tud. A cukorgyár felé eső rendező pályaudvaron Kaminszki Konstantin 20 éves tanítóképezdel tanuló egy tehervonat szerelvénye közé ugrott. A kerekek teljesen kettévágták. A fiatal ember szülei a Basarabiai Soroca megyei Lipnic nevű községben laknak s eddig ott is tanult. Állítólag azért lett öngyilkos, mert tüdőbajt állapítottak meg nála. A szülők gyermekük holttestét hazaszállították.

Az édesanyja sirján föbelőtte magát egy aradi pénzügyi tisztviselő. Arad. Saját tud. Szombaton a késő esti órákban a felső temető egyik öre körüljárásán az egyik siron arcraborulva egy eszméletlen férfit talált, akinek fejéből szivárgott a vér s a kezében revolvert szorongatott. Kihívta a rendőrvost, aki a beállott halált állapította meg. A halott zsebében Prokopovics Josif névre szóló nyugtát találtak, amely a neven kívül semmiféle más adatot nem tartalmazott. A holttestet a hullaházba szállították. Vasárnap délelőtt az ügyeletes rendőrtiszt előtt megjelent egy rendkívül izgatottan viselkedő fiatalasszony, aki előadta, hogy férje, Prokopovics Josif, az aradi pénzügyigazgatóság tisztviselője, szombaton délben elment hazulról és azóta nem tért haza. Férje a pénzügyigazgatóság birói letétosztályán dolgozott, míg ő a pénztárnál van alkalmazásban. Férje néhány nap előtt súlyosan összekeverődött egyik hivatalos felettesével s odahaza panaszkodott is a kellemetlenség miatt, arra azonban senki sem gondolt a családban, hogy emiatt öngyilkosságra határozza magát. Az öngyilkos tisztviselő búcsulevelet nem hagyott hátra, így az öngyilkosság okát homály fedi s az is tisztázatlan még, hogy honnan szerezte a revolvert. Megállapították, hogy a kora délutáni órákban kocsin hajtatót a temetőbe a szerencsétlen tisztviselő s az édesanyja sirján lötte föbe magát. A halálhír gyorsan elterjedt a városban s a pénzügyigazgató nyomban külön munkára hívta be a hivatal néhány tisztviselőjét, s azon az osztályon, ahol Prokopovics Josif működött, megkezdtek a letétek rovincsolását. Hogy van-e hiány, a vizsgálat fogja kideríteni, mert azt hiszik, hogy itt kell keresni a fiatal ember öngyilkosságának okát.

Tömegesen behódolnak az abesszinek az olasz uralomnak. Addis-Abebaból jelentik: Abessziniában tovább folyik az előkelő törzsfőnökök, vezetők és az egyszerű lakosság meghódolása. Debras Brehan hét törzsfőnökkel együtt bejelentette meghódolását, meghódolt továbbá Narana vidékének egész lakossága, valamint Tagulet környékének valamennyi egyházi vezetője. Gere-macs Tekle Havariate, Abesszini volt párizsi követének és népszövetségi megbízottjának a fia a dszibuti olasz konzulátuson bejelentette meghódolását.

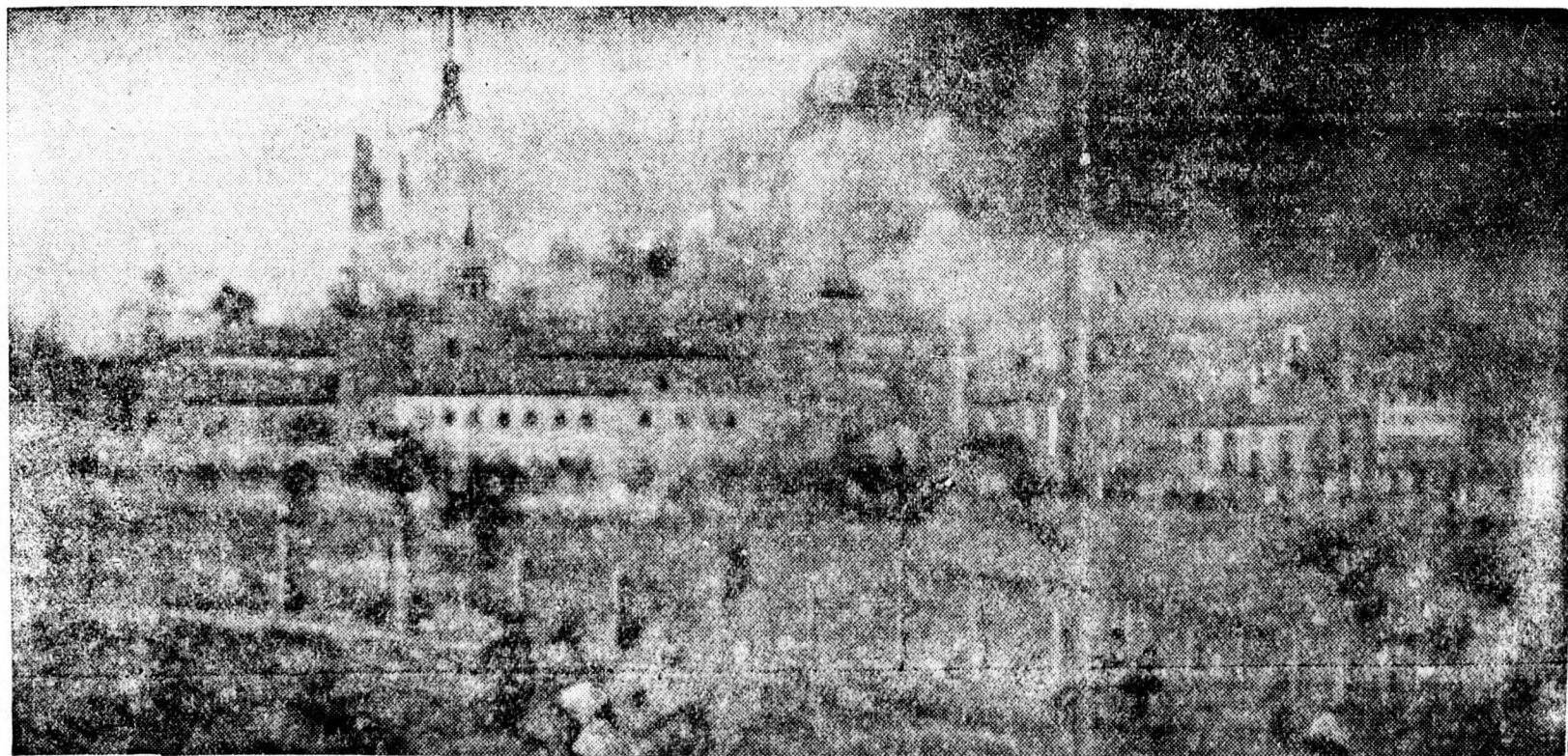
* Etvágytalanságnál, gyomorhurvánál gasztro-rikus láznál, bélrekedésnél, emésztési renyhesség-nél, anyagcserezavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizsketésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendbehozza a gyomor és a belső működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány számos uttorője megállapította, hogy a Ferenc József víz abszolút megbízható hasbajtó, s ezért az emésztőszervek megbetegedéseinek kezelésénél állandóan alkalmazható. Az orvosok ajánlják.

A sighet-i prefektus súlyos balesete. Sighet. Saját tud. Egy vitás legelőügy végleges tisztázása végett pénteken helyszíni szemlére mentek dr Mihályi Péter prefektus, Brancovici földművelésügyi vezérinspektor, Fónay inspektor és Gergescu irodaigazgató a ruscovaf iparvasut motoroskocsiján. A legelőtől alig egy kilométernyire a motoros tengelytörést kapott s a kocsiiban ülők hatalmas ívben kirepültek a pályatest melletti térségre. A két inspektor és Gergescu irodafőnök az ijedségen kívül kisebb horzsolásokkal uszták meg. Dr Mihályi Péter prefektus azonban, mint a sighet-i kórházban megállapították röntgen vizsgálattal, jobb karja a könyök felett eltört s fejére felrepedt. A prefektust a lakásán ápolják. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

A sertésekkel telt teherkocsi összeütközött két autóbusszal s valamennyien felborultak. Budapestről jelentik: Vasárnap délután három gépkocsiszerencsétlenség történt Pestszécsébet és Soroksár között. Egy hatalmas, sertésekkel szállító tehergépkocsi haladt Budapest felé az országuton. Szembejött vele egy budapesti személyautó, amelyen Handverker Samuné ült a sofőrön kívül. Mögöttük egy másik autó haladt, amelyen Handverker leánya ült nagyobb társasággal. A teherautó vezetője rosszul vette a kanyart és belerohant a szembejövő gépkocsiiba, amelyet olyan gyorsan követett a másik, hogy nekiütődve kicsapódott egy utmenti fához és súlyosan megrongálódott. Négyen súlyosan, többen könnyebben megsebesültek. Halálos eset nem történt. A felborult tehergépkocsiból kiszabadultak a sertések és elszéledtek a mezőn.

Sigheten megnyílt a gyümölcsbét. Sighet. Saját tud. Hétfőn megnyílt a Maramuresi gyümölcsbét a prefektura nagytermében. A gyümölcskiállítás a megye minden részéből részt vesznek gyümölcstermelők. Vásár szempontjából a csehszlovákiai gyümölcskereskedők mutatnak nagy érdeklődést.

Uj vágóhid épül Mercurea-Ciuccon. Saját tud. A városi tanács legutóbb tartott ülésében elfogadta a Frank és Schmidt helyi mérnököknek új vágóhid építésére vonatkozó tervét. A teljesen ujszerű vágóhidat a törvényeszkék háta mögötti, u. n. rabkörtézet helyén építik meg és az építési költség felülmúlja a kétmillió lejt. Az építkezések már meg is kezdődtek. Az alapok maguk a helybeli mészárosok adták össze évenként keresztül minden kilogramm hús után egy lejt illetékből.

Alcazar, a vörösek robbantása idején.

Spanyolország büszkesége volt eddig ez a pompás erőd, amely a testvérháború kitörésekor a nemzeti csapatokhoz hűséges katonaiskola növendékeinek és a polgárságnak védelméül szolgált. A vörösek csapatok dinamittal felrobbantották, de csak részleges rombolásokat tudtak elérni és Alcazar védői még mindig hősiessen védik az erődöt.

SPORT

Vereséget szenvedett a CAO

Válogatott formában játszott a Venus is, „lehengette” a Gloriát. Győzött végre a CFR. — A Ripensia nyerte a timisoarai rangadót. Az Universitatea megadásra készítette az AMTE-t

A Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulóján három meglepő eredmény is adódott: a CAO vereséget szenvedett az Unirea Tricolortól, az AMTE elvérzett Clujon a Universitateával szemben, a fővárosi bajnokaspiráns Venus pedig hazai pályáján alaposan rávert a listavezető Gloriára. A másik három találkozó papírforma győzelmeket hozott: a Crisana otthonában, úgy látszik, legyőzhetetlen; a Ripensia szerencsével győzött a helyi derbyn; a CFR budapesti sikerén felbuzdulva, első győzelmét aratta.

A forduló részletes eredményei a következők:

Crisana—Victoria 5:1 (3:0).

Oradea, 1000 néző, bíró I. Petrescu. Gyenge nivóju játék alakult ki a sáros talajon. A Crisana csalársora az 5 gól ellenére is rosszul játszott. A Victoria szinte a pályán sem volt. Góllövők: Nagy (3), Hodisan és Pfeiffer, illetve Cociuban I.

Universitatea—AMTE 1:0 (1:0).

Cluj, 2000 néző, bíró Petrescu. Az „U” tartalékos csapattal győzte le az aradi munkáscsapatot, amelynek sehogy sem ment a játék. A győzelmet jelentő gólt az első félidő 23-ik percében Draga szerezte.

CFR—Juventus 4:1 (2:0).

Bucuresti, 5000 néző, bíró Macian. A fővárosi vasutasok csapata szépen játszott és megérdemelten győzött. A Juventus egész gyenge játékot mutatott. Góllövők: Bogdan (2), Moldoveanu és Avar, illetve De Vittore. A CFR-ből Radulescu, Vintila, Rosculeț, Moldoveanu és Avar tüntek ki.

Unirea Tricolor—CAO 3:1 (1:0).

Bucuresti, 8000 néző, bíró Xifando. A zöld-fehérek csapatáról jó hírek keringtek, de ezt a fővárosi mérkőzés megcáfolta. Ilyen lélek és lendület nélkül rég nem játszott a csapat. Bo-

dola és Juhász a két válogatottjelölt semmit sem mutattak. Az Unirea lelkes játékával megérdemelte a győzelmet. Góllövők: Somy Niculescu és Jonescu, illetve Kocsis.

Venus—Gloria 5:1 (3:0).

Arad, 3500 néző, bíró Vuia. Két veretlen csapat találkozását nagy izgalom előzte meg. A fővárosi „fekete ördögök” megérdemelten győztek, szinte lehengettek a Gloriát. A Venus legtöbb játékos válogatott formát játszott ki. All ez főleg a háttvédpárra (Albu-Sfera) és a belső hármásra (Humis, Sepi, Petea Vâlcoș). Góllövők: Sepi (3), Humis és Gruin, illetve Fritz.

Ripensia—Kínizsi 5:3 (2:1).

Timisoara, 4000 néző, bíró T. Iliescu. A Kínizsi mezőnyben sokkal többet mutatott, többször is támadott, sőt kétszer vezetést is szerzett. A Ripensia nagyobb taktikai fölénye és a pályához való jobb alkalmazkodása a profik javára döntötte el a mérkőzést. Góllövők: Dobay (2), Ciolac (2) és Schwartz, illetve Thirjung (2) és Klimak.

A forduló után a táblázat állása a következő:

1. Venus	4	3	1	0	15	5	7
2. Gloria	4	3	0	1	7	6	6
3. Un.-Tricolor	4	2	2	0	16	7	6
4. AMTE	5	2	2	1	7	5	6
5. CAO*	4	2	0	2	9	6	4
6. Ripensia	4	2	0	2	9	8	4
7. Crisana	4	2	0	2	10	12	4
8. Kínizsi	5	2	0	3	12	18	4
9. CFR	4	1	1	2	7	7	3
10. Universitatea	4	1	1	2	3	8	3
11. Victoria	4	1	0	3	6	12	2
12. Juventus	4	0	1	2	5	12	1

* A CAO—Gloria mérkőzés két pontját a szövetség a Gloria javára írta.

Gyönyörű mérkőzés, viharzó lendület

Magyarország—Ausztria 5:3

Rég nem látott jó játékkal biztosan győzte le a magyar válogatott „11” a kétszer is vezető osztrákokat

Negyedszer indult meg a küzdelem az Európa Kupáért. Az öt ország nagy vetélkedésében az elmúlt fordulóban nem nyertek első díjat. Most talán másképpen fog alakulni a helyzet. Elkezdődött az újabb vetélkedés és az első mérkőzésen mutatott kitűnő forma felbresztette azt a reményt, hogy ezuttal talán sikerül diadalra vinni a magyar színeket. Az osztrákok elleni teljes szívvel, lélekkel, meg nem tört lendülettel végigharcolt kilencven perc legalább is erre enged következtetni.

Budapestről jelentik: Az üllői uti pályán 32 ezer néző jelenlétében a francia Leclerg öiráskodása mellett bonyolították le a 80. magyar-osztrák válogatott labdarugó-mérkőzést.

Magyarország: Szabó — Polgár, Fekete, — Seres, Szűcs, Lázár. — Sas, Vincze, Cseh, Toldi, Titkos.

Ausztria: Zöhner — Andritz, Sesta, — Adamek, Hoffmann, Urbanek, — Riegler, Stroh, Sindelar, Binder, Fuchsberger.

Az osztrákok kezdenek és védelmi hibából rögtön gólt kapnak a magyarok. Binder 8 méteres lövése védhetetlen (2. p. 0:1). Váltakozó támadások futnak, végül 11-est érnek el a magyarok, de Toldi kapufának rugja. Most már sorozatosan támad a magyar „11” és Toldi egyenlít (15. p. 1:1). Felhangzik az első hujhuj hajrá. De Szabó potyagólt szed be Sindelartól (28. p. 1:2). Nem sokáig örülhetnek az

osztrákok, mert Sas szabadrugását Toldi befeljei (30. p. 2:2). Felülkerekedik a magyar együttes és Titkos sarokrugását Cseh befeljei (41. p. 3:2).

Szűnet után váltakozó játék folyik. A 49. percben Toldi 4:2-re javít. Rá egy percre Sindelar lövése Szabó hasa alatt a hálóba jut. A magyar csapatot a potyagóli feldühösíti, erősen támad. határozott fölényt harcol ki és Titkos beállítja a végeredményt (28. p. 5:3). A magyar csapat most lelassít és ráér technikáját is csillogtatni.

A magyar csapatból Szűcs, Lázár, Toldi, a két szélső és a két háttvéd tüntette ki magát. Szabó két potyagólt szedett be. Az osztrákokból Sesta, Hoffmann, Riegler és Sindelar tünt ki.

Külföldi sporteredmények

Ausztria.

Bécs: WSC—FC Wien 2:0 (1:0). Bajnoki. Rapid—Hakoah 4:2 (1:1). Barátságos.

Magyarország.

Szombathely: Haladás—Budai „11” 3:1 (2:1). Jobb volt a hazai csapat. Góllövők: Gazdag és Lovász (2), illetve Komáromi. Szeged: Szeged—III. ker. FC 3:1 (0:0). Könnyen vette a mérkőzést Szeged. Góllövők: Ördög (3), illetve Birkó.

Kész a románok elleni magyar válogatott

Szabó helyett Pálinkás, Lázár helyett Dudás

Budapestről jelentik: A magyar válogatott csapat október 4-én Bucuresztben játszik Romániával. Nagy érdeklődéssel várják az első román—magyar mérkőzést. Dietz Károly dr futballkapitány kijelentette, hogy szerdán tréningmérkőzést rendez és utána állítja össze a románok elleni válogatottat. Az az alapelv, hogy a győztes csapatot nem akarja megbolygatni. Annyi azonban bizonyos, hogy Szabót felváltja és Pálinkás lesz a magyar csapat kapusa. Lázár megsérült és helyére Dudás fog kerülni

Németország—Csehszlovákia 2:1 (0:1)

Prágából jelentik: Az őszi egyik legnagyobb meglepetését hozta ez a mérkőzés, amely a Massaryk-stadionban 40.000 néző előtt folyt le és a németeknek meglepetészerűen biztos, teljesen megérdemelt győzelmét eredményezte. Az I. félidő és a II. félidő első negyedórájá kimondott csehszlovák fölényt mutatott, ezután azonban úgy felülkerekedtek a németek, mintha otthon játszottak volna. Góllövők: Elbern és Siffing, illetve Cseh.

A két csapat így állt fel:
Németország: Jakob — Münzenberg, Munkert — Rodzinski, Goldbrunner, Kitzinger — Elbern, Gellesch, Lenz, Kobierski, Siffing.

Csehszlovákia: Planicska — Burger, Cstyroky — Bouska, Bouček, Kvapil — Faczinek, Cseh, Sobotka, Nejedly, Rulc.

Belföldi sporteredmények

B) ligában.

Craiova: Olimpia—Crai Jovan 4:2 (1:1).
Lugoj: Vulturii—Rovine Grivita 3:1 (1:0).
Baia-Mare: Phönix—Unirea 5:1 (2:0).
Simeria: CFR—Mures 5:1 (3:1). Meglepetés.
Sibiu: Soimi—Jiul 3:2 (2:1). Meglepetés.
Oradea: Törekvés—TMAC 3:0 (1:0). Góllövők: Székely dr (2) és Tóth.
Bucuresti: Maccabi—IAR 6:3 (2:1).
Brasov: ACFR—Jahn 6:1 (3:1).
Cernauti: Dragos Voda—Sportul Studentesc 2:1 (2:0).
Constanța: Victoria—DVA 3:1 (1:1).
Chisinau: Franco Romana—Sporting 2:1 (1:0).
Braila: DUIG—Tricolor 7:0 (2:0).

C) ligában.

Timisoara: Electrica—Progresul 2:1 (2:1).
Resita: RMTE—Polytechnica 4:0 (2:0).
Craiova: Fulgerul—CFR 3:0 (0:0).
Sighet: Maramures—Vestul 2:1 (1:0).
Góllövők: Teszler és Moise, illetve Lev.
Cluj: CFR—UEC 1:1 (1:0).
Blaj: HTV—BSC 8:1 (1:1).

Kerületi bajnokságért:

Jimbolea: ZsSE—Freidorf 4:0 (3:0).
Timisoara: Törekvés—Unirea Patria 2:1 (1:0). Fratelia—Vulturii 3:1 (0:1). Galvani—Rapid 3:2 (3:0).
Brasov: Astra—Lokomotiv 1:0 (0:0). — Isvorul—Botfalu 2:1 (2:0).
Arad: ATE—USA 4:2 (2:1). Transylvania—Hakoah 4:2 (1:1). Juventus—Egyetértés 3:1 (3:1). Unirea—Astra 1:0 (1:0). Tricolor—Soimi 0:0.
Satu-Mare: Törekvés—SzSE 2:0 (2:0).
Târgu-Mures: MMTE—Rapid 15:0 (7:0).

Román Kupáért:

Satu-Mare: Tricolor—Barkochba 3:1 (3:1).
Sibiu: Fraternitas—SMTE 5:2 (2:0).
Târgu-Mures: MSE—Keramika 1:1 (1:1).
Diciosánmartin: Patria—Mica 3:2 (1:1).
Turda: Sodronyipar—Ariesul 2:1 (1:1, 1:0). Meghosszabbítás után.
Medias: Sparta—Vitrometan 3:1 (2:1).
Sighisoara: CFR—BMTE 1:0 (1:0).
Resita: UDR—LMTE 3:1 (1:1).
Timisoara: Banatul—Olimpia 13:2 (5:2).
Petrosani: Minerul—Lonea 3:2 (3:1).
Baia-Mare: Aurum—Vasas (Oradea) 3:1

KÖZGAZDASÁG

A vagonhiány

az őszi gazdasági élet rákfenéje hosszú évek óta. Trónok, birodalmak omolhattak össze, hadak tolódhattak el, világszemléletek fordultak jobbra, avagy balra, — Európa közepének mezőgazdasági államaiban, a termények betakarítása után következetesen és kivédhetetlenül jelentkezett a legnélkülözhetlenebb fuvarozási eszközöknek, a vasúti vagonoknak végzetes hiánya. Pontosan minden év szeptemberében feljajdulnak az ismeretes sítámok: nincs vagon, megakad a szállítás, csődöt mond a kedvezőnek mutatózó kiviteli tevékenység.

Panaszkodnak a gabonatermelők. Még azok is, akik szállítási tevékenységüket főként a vízi utak kihasználására alapozták. Mert hiába átlanak utrakészen nagyöblű hajók rendelkezésükre, ha késedelmet kell szenvedniük a kiinduló kikötőbe való szállításhoz — vagonhiány miatt.

A tüzfakivitel is erősen megsínyli a szállító eszközök hiányát s félős, hogy erdőiparunk nem tudja majd idejekorán leszállítani a kiharcolt kontingenst. A petróleumérdekelttség is vagonhiány miatt ostromolja az államvasutak vezérigazgatóságát. Egyelőre minden komolyabb kiállítás nélkül.

Megállapíthatjuk, hogy a vagonhiánynak

két fő oka van. Először is valóban kevés a teher szállító vasúti kocsik száma. Másodszor: ezt az elégtelen kocsiparkot hiányosan adminisztrálják. Nem helyeznek kellő súlyt arra, hogy a megüresített vagonokat az állomásokról percnyi késedelem nélkül továbbítsák.

Mi azt nagyon jól tudjuk, hogy a CFR. teher szállító kocsiparkjának az őszi felfokozott szükséglethez viszonyított kiegészítése igen nehéz kérdés. Nemcsak azért, mert roppant befektetéseket követel, hanem azért is, mivel a szállítási főszereplő lebonyolítása után a kocsitöbblet gazdaságos kihasználása alig lenne biztosítható. Amde van megoldási lehetőség sokmillió befektetés nélkül is. Ez pedig nem más, mint a vagonkölcsonzés. Az Erdőparosok Szövetsége is azt javasolta a CFR vezérigazgatóságának, hogy a vagonvadász idejére nagyobb számú teherkocsit kérjen kölcsön az érdeklő szomszédos államoktól: elsősorban Csehszlovákiától, Lengyelországtól és Ausztriától. De a távolabbi országok vasútállomásaitól is. Ezek a kölcsönvagonok lényegesen enyhítenék a fuvarozási krízist. Egyben pedig biztosítanák országunk kiviteli lehetőségeinek minél tökéletesebb kihasználását.

(—ob—)

Életbelépett az új számlabélyeg-illeték. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter közli, hogy az új számlabélyeg-illeték, amely ezer lei után 10 lei, a mai nappal életbe lépett. Az illetéknek bélyegben való lerovása 10 ezer leig történik, míg nagyobb összegű számláknál az illeték nyugta ellenében a pénzügyigazgatóságon fizetendő be.

Román-német gazdasági megegyezés jött létre. Münchenből jelentik: Szeptember 8. és 24. között nagyszabású román-német gazdasági tárgyalások színhelye volt München. A tárgyalások folyamán több fontos megállapodás jött létre az áruforgalom lebonyolítására vonatkozóan. Elkészült egy pótegyezmény is, amely az 1935. május 21-én aláírt román-német kiíring-egyezményre vonatkozik, amely különösen az áru-és pénzforgalomra lesz kihatással.

A banati országos vásáron tilos volt a sertések felhajtása. Timisoara. Saját tud. Csütörtökön kezdődött meg az országos vásár. Ennek ezuttal az volt a jellegzetessége, hogy tilos volt sertést felhajtani, a városban még mindig tapasztalható sertésvesz miatt. Egyébként úgy a kirakodóvásár, mint pedig az állatpiac igen élénknek mutatkozott. Vétel tekintetében azonban a pénzsűke volt érzhető. A lóvásár nagy felhajtás és aránylag kevés vétel jegyében áll. Az árak eléggé magasak. Igásló darabjéért 6000—7000, luxuslóért 11000—12000 leit kértek. Vágnyaló ló darabja 3000—3400 lei. Az exportállatok darabjéért 13000 leit is elkértek. Vagy tíz vagonnal vettek Ausztria számára, néhány állatot pedig a németországi export számára is. Szarvasmarhában a felhajtás vagy 1500 darabot eredményezett. Két vagonra valót Németország és négy vagonra valót Palesztina számára vásároltak az exportőrök. Ez utóbbiak 11—13, sőt 12—15 leit fizettek kilónként (élősúly). A belföldi vételre 9—12 lei kilója (élősúly).

Az ipari- és kereskedelmi miniszter rendelete a behozatali engedélyekről. Bucurestiből jelentik: Pop Valér dr ipari és kereskedelmi miniszter aláírásával a következő szövegű rendelet jelent meg szeptember 22-én kezdődő joghatállyal: Az újabb behozatali kvótán felüli behozatali engedélyeket csak akkor fogják tárgyalni — ha előzetes személyes jóváhagyásunkat megadtuk azokra. Az előzetes hozzájárulás megkérése alkalmával a külkereskedelmi szabályozó intézet be fogja mutatni a kérvényező cég tulajdonosának nevét, részvénytársaság esetében pedig az igazgatótanács tagjainak neveit, valamint az illető cég technikai és pénzügyi képességeire vonatkozó jelentést. Ugyiszintén be fogják mutatni a folyó évharmadra engedélyezett szuprakvótát, esetleg az év folyamán kiutalt szuprakvóta kiutatást is.

Kényszeregyezés — háromszázezer lei tartozás miatt. A ditraui Salzer és Staines fakitermelő és favállalkozó cég ellen, a helyi törvényszéken, háromszázezer lei tartozás miatt kényszeregyezést kért egy cluji fakereskedő. A cég kezdetben igen szép üzleti haszonnal dolgozott, de később adóeltilkolás, többlet kitermelés, stb. miatt több feljelentés érkezett ellene, úgy hogy az ezzel járó kiadások anyagi zavarokat okoztak és így került az egyidőben millió haszonnal dolgozó vállalat, alappában véve csekély tartozás miatt, kényszeregyezés alá.

Felemelt húsarak. Timisoara. Saját tud. Az ismeretes hosszadalmas tárgyalások után a városi időközbizottság felemelte a hús maximális árát. Marhahús: elsőrendű sütnivaló hús 22 (eddig 20) lei, elsőrendű leveshús 18 (16), másodosztályú 16 (14). Sertéshús: karaj 33 (eddig 30), elsőrendű hús 30 (26), másodosztályú 28 lei, szalonna 32 (28), zsír 36 (33) lei. Van tehát 3 és 4 leies emelkedés is. Ezek változatlanul maradnak. 6-os liszt 6,50, feketekenyér 7 lei. A többi árak nem esnek maximálás alá.

A spanyol nemzeti csapatok elfoglalják a Sevillától északra fekvő Constantina falut.

A vörös katonák terméskövekből építettek torlaszokat a falu köré.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén. Oradea, Strada Regele Carol II. No. 5.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 20 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lei.

Adás-vétel

Szőlő bogozó rosta
155x155 finom vörös bokrok készítéséhez, 76-os Meteor kályha eladó. Merza Sándor, Oradea, Str. Pasteur 75.

Kerékek megvételre
jókarban levő „Singer” varrógép. Címet a kiadóba kérek.

Eladó
36 szobás pensió, vendéglő berendezéssel. — Évi forgalma 1.430.000 lei. Ára 1.100.000 lei. Popovics iroda, Oradea, Strada Vlăhuta 6. sz. Telefon: 167.

MAGAS
árért veszek aranyat, ezüstöt, brilliántot bármilyen mennyiségben, HERBST ékszerész Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 3.

Kiadó
egy háromszobás, öszi-komfortos lakás november 1-re. Oradea, Str. Cantemir 25. szánt.

Használt hordókat
megvételre vagy bére keres. Dr. Kaczián Kálmán, Oradea, Strada Ciordas 46. sz. a.

Belföldi mandulát
megvételre keresek. Erdéklődni Pap drogéria, Oradea, Bul. Regele Ferdinand 9. szám.

PUHA ÖLMOT állandóan veszi a Szent László-nyomda r. t. Oradea. Strada Regele Carol No. 5.

Lakás

Kerékek
egyszobás, előszobás lakást központban. Címet „Pontos fizető” jellegre kiadóba.

Kiadó
egy udvari szoba-konyha, speizos lakás, öszi-melék helyiségekkel november 1-re. Str. Eliade Radulescu No. 13.

Kiadó
3 szobás modern utcai balkonos lakás. Oradea, Str. Tache Jonescu 15. szám.

Különféle

Elegáns és tartós
férfi, női cipő készült az Apolló cipő szalonban, Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 12. Apolló-palota.

Nyomtatványokat
kiválóan, csinos kivitelben készít a Szent László nyomda Rt. Oradea, Katolikus Kör

LAPARUSITASRA
emberek magas száma lékkel felvételnak. Jelentkezés a kiadóhivatalban.

Oktatás

Okleveles tanítónő,
házi tanítónőnek vagy kisebb gyermekek mellé nevelőnőnek megy, vidékre is. Címet a kiadóba kér.

Német nyelvi és gyorsírási tanfolyamok
A bécsi Neulandschule módszerével október hónapban magántanítást kezdnek a német nyelvből és gyorsírásból. Kezdek és haladók részére külön tanfolyam a nyelvtan, a mondattan és társalgás elsajátítására és gyakorlására. Külön tanfolyam a német levelező gyorsírása is. Gábelberger rendszerének alapján, könnyű és gyors módszerrel. További felvilágosításokat ad Paál Annus, Oradea, Parcul Carmen Sylva 16.

Alkalmazás

29 éves urfiő
elmenne házi tanítónőnek olyan helyre, hol 5 éves kisleányka való lehet. Plébániára is mennék. Október elsejére. Cím: C. B. Deva Str. A. Muresanu No. 38.

Fiatallány
házi munkára bejárónőnek felvételt. Oradea, Str. Tichindeal 18-a sz. Lázár Józsefnél.